CC-0. Digitized by eGangotri and MIDI - Delhi

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्रीगणेशायनमः॥ ॐ अस्यश्रीभगवद्गीतामालामंत्रस्यश्रीभगवा
न्वेदव्यासऋषिरनुष्टुप्छंदः॥श्रीकृष्णपरमात्मादेवता॥अशोच्यान
न्वशोचस्त्वंप्रज्ञावादांश्चभाषसेनिर्वीजं॥सर्वधर्मान्परित्यज्यमामे
कंशरणंव्रजेतिशक्तिः॥अहंत्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचे
तिकीलकं॥नैनंछिन्दन्तिशस्त्राणिनैनंदहतिपावकइत्यंगुष्टाभ्यां
नमः॥नचैनंक्लेदयंत्यापोनशोषयतिमारुतइतितर्जनीभ्यांनमः॥
अच्छेद्योयमदाह्योयमक्लेद्योशोष्यएवचेतिमध्यमाभ्यांनमः॥नि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोयं सनातन इत्यनामिकाभ्यां नमः ॥ प
श्यमे पार्थ रूपाणि शतशोथ सहस्रश इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥
नानाविधानि दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि चेति करतलकरपृ
ष्ठाभ्यां नमः ॥ नैनं छिंदंति शस्त्राणि इति हृदयाय नमः ॥ न चैनं क्ले
दयंत्याप इति शिरसे स्वाहा ॥ अच्छेद्योयमदाह्योयमिति शिखायै
वषट् ॥ नित्यः सर्वगतः स्थाणुरिति कवचाय हुं ॥ पश्यमे पार्थ रूपा
णीति नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ नानाविधानि दिव्यानीत्यस्त्राय फट् ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्रीकृष्णप्रीत्यर्थेजपेविनियोगः॥ अथध्यानम्॥ पार्थायप्रतिबो
धितांभगवतानारायणेनस्वयंव्यासेनग्रथितांपुराणमुनिना
मध्येमहाभारते॥ अद्वैतामृतवर्षिणींभगवतीमष्टादशाध्या
यिनीमंबत्वामनसाध्यामिभगवद्गीतेभवद्वेषिणीं॥१॥ नमो
स्तुतेव्यासविशालबुद्धेफुल्लारविंदायतपत्रनेत्रे॥ येनत्वया
भारततैलपूर्णःप्रज्वालितोज्ञानमयप्रदीपः॥२॥ प्रपन्नपारि
जाताययोत्रवेत्रैकपाणयेज्ञानमुद्रायकृष्णायगीतामृत

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0, Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

इहेनमः ॥ ३ ॥ सर्वोपनिषदोगावोदोग्धागोपालनंदनः ॥ पार्थो
वत्सःसुधीर्भोक्तादुग्धंगीतामृतंमहत् ॥ ४ ॥ वसुदेवसुतंदेवंकं
सचाणूरमर्दनं ॥ देवकीपरमानंदंकृष्णंवंदेजगद्गुरुम् ॥ ५ ॥ भी
ष्मद्रोणतटाजयद्रथजलागांधारनीलोत्पलाशल्यग्राह
वतीकृपेणवहिर्णीकर्णेनवेलाकुला ॥ अश्वत्थामविकर्ण घो
रमकरादुर्योधनावर्त्तिनीसोत्तीर्णरवलुपाण्डवैरणनदी
वर्त्तकःकेशवः ॥ ६ ॥ पाराशर्यवचःसरोजममलंगीतार्थगंधो

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्कटंनानाख्यानककेशरंहरिकथासंवोधनावोधितं॥लो
केसज्जनषट्पदैरहरहःपेपीयमानंमुदाभूयाद्भारतपंक
जंकलिमलप्रध्वंसिनःश्रेयसे॥७॥मूकंकरोतिवाचालंपंगुं
लंघयतेगिरिम्॥यत्कृपातमहंवंदेपरमानंदमाधवं॥८॥यं
ब्रह्मावरुणेंद्ररुद्रमरुतस्तुन्वंतिदिव्यैस्तवैर्वेदैःसांगपद
क्रमोपनिषदैर्गायंतियंसामगाः॥ध्यानावस्थिततद्गतेन
मनसापश्यंतियंयोगिनोयस्यांतंनविदुःसुरासुरगणा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

देवायतस्मैनमः॥ ॥इतिध्यानं॥ धृतराष्ट्रउवाच॥ धर्मक्षे
त्रेकुरुक्षेत्रेसमवेतायुयुत्सवः॥ मामकाःपाण्डवाश्चैवकि
मकुर्वतसंजय॥१॥ संजयउवाच॥ दृष्ट्वातुपाण्डवानीकंव्यू
ढंदुर्योधनस्तदा॥ आचार्यमुपसंगम्यराजावचनमब्रवीत्॥२॥
पश्यैतांपाण्डुपुत्राणामाचार्यमहतींचमूं॥ व्यूढांद्रुपदपु
त्रेणतवशिष्येणधीमता॥३॥ अत्रशूरामहेष्वासाभीमार्जु
नसमायुधि॥ युयुधानोविराटश्चद्रुपदश्चमहारथः॥४॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्चवीर्यवान्॥पुरुजित्कुंति
भोजश्चशैब्यश्चनरपुंगवः॥५॥युधामन्युश्चविक्रांत उत्तमौ
जाश्चवीर्यवान्॥सौभद्रोद्रौपदेयाश्चसर्वएवमहारथाः॥६॥
अस्माकंतुविशिष्टायेतान्निबोधद्विजोत्तम॥नायकामम
सैन्यस्यसंज्ञार्थंतान्ब्रवीमिते॥७॥भवान्भीष्मश्चकर्णश्च
कृपश्चसमितिंजयः॥अश्वत्थामाविकर्णश्चसौमदत्ति
स्तथैवच॥८॥अन्येचबहवःशूरामदर्थेत्यक्तजीविताः॥ना

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नाशस्त्रप्रहरणाःसर्वेयुद्धविशारदाः॥९॥अपर्याप्तंतदस्माकं
कंबलंभीष्माभिरक्षितं॥पर्याप्तंत्विदमेतेषांबलंभीमाभि
रक्षितं॥१०॥अयनेषुचसर्वेषुयथाभागमवस्थिताः॥भीष्म
मेवाभिरक्षंतुभवंतःसर्वएवहि॥११॥तस्यसंजनयन्हर्षं
कुरुवृद्धःपितामहः॥सिंहनादंविनद्योच्चैःशंखंदध्मौप्रता
पवान्॥१२॥ततःशंखाश्चभेर्य्यश्चपणवानकगोमुखाः॥
सहसैवाभ्यहन्यंतसशब्दस्तुमुलोभवत्॥१३॥ततःश्वेतैर्हये

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

र्युक्तेमहतिस्पंदनेस्थितौ॥माधवःपाण्डवश्चैवदिव्यौ
खौप्रदध्मतुः॥१४॥पांचजन्यंहृषीकेशोदेवदत्तंधनंजयः॥
पौंड्रंदध्मौमहाशंखंभीमकर्मावृकोदरः॥१५॥अनंतवि
जयंराजाकुंतीपुत्रोयुधिष्ठिरः॥नकुलःसहदेवश्चसुघो
षमणिपुष्पकौ॥१६॥काश्यश्चपरमेष्वासःशिखण्डीचम
हारथः॥धृष्टद्युम्नोविराटश्चसात्यकिश्चापराजितः॥१७॥
द्रुपदोद्रौपदेयाश्चसर्वशःपृथिवीपते॥सौभद्रश्चमहा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वाहुः पांचजन्यं हृषीकेशो देवदत्तं धनंजयः पौण्ड्रं दध्मौ महाशंखं भीमकर्मा वृकोदरः ॥१५॥ अनंतविजयं राजा कुंतीपुत्रो युधिष्ठिरः नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥१६॥ काश्यश्च परमेष्वासः शिखंडी च महारथः धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्चापराजितः ॥१७॥ द्रुपदो द्रौपदेयाश्च सौभद्रश्च महाबलः शंखान्दध्मुः पृथक्पृथक् ॥१८॥ सघोषो धार्तराष्ट्राणां हृदयानि व्यदारयत् नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलो व्यनुनादयन् ॥१९॥ अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिध्वजः प्रवृत्ते शस्त्रसंपाते धनुरुद्यम्य पाण्डवः ॥२०॥ हृषीकेशं तदा वाक्यमिदमाह महीपते सेनयोरुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ॥२१॥ यावदेतान्निरीक्षेऽहं योद्धुकामानवस्थितान् कैर्मया सह योद्धव्यमस्मिन्रणसमुद्यमे ॥२२॥ योत

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्यमानानवेक्ष्येहंयएतेत्रसमागताः॥धार्तराष्ट्रस्यदुर्बुद्धे
युद्धेप्रियचिकीर्षवः॥२३॥संजयउवाच॥एवमुक्तोहृषीके
शोगुडाकेशेनभारत॥सेनयोरुभयोर्मध्येस्थापयित्वारथो
त्तमं॥२४॥भीष्मद्रोणप्रमुखतःसर्वेषांचमहीक्षितां॥उवा
चपार्थपश्यैतान्समवेतान्कुरूनिति॥२५॥तत्रापश्यत्स्थि
तान्पार्थःपितॄनथपितामहान्॥आचार्यान्मातुलान्भ्रा
तॄन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा॥२६॥श्वसुरान्सुहृदश्चैवसे

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नयोरुभयोरपि॥तान्समीक्ष्यसकौन्तेयःसर्वान्बंधून्ववस्थितान्॥२७॥कृपयापरयाविष्टोविषीदन्निदमब्रवीत्॥
अर्जुनउवाच॥दृष्ट्वेमंस्वजनंकृष्णयुयुत्संसमुपस्थितं॥सी
दंतिममगात्राणिमुखंचपरिशुष्यति॥वेपथुश्चशरीरमेरो
महर्षश्चजायते॥२९॥गांडीवंस्रंसतेहस्तात्त्वक्चैवपरिदह्य
ते॥नचशक्नोम्यवस्थातुंभ्रमतीवचमेमनः॥३०॥निमित्तानि
चपश्यामिविपरीतानिकेशव॥नचश्रेयोनुपश्यामिहत्वा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्वजनमाहवे॥२१॥नकांक्षेविजयंकृष्णनचराज्यंसुखानि
चकिन्नोराज्येनगोविंदकिंभोगैर्जीवितेनवा॥३१॥येषा
मर्थेकांक्षितन्नोराज्यंभोगाःसुखानिच॥तइमेवास्थिता
युद्धेप्राणांस्त्यक्त्वाधनानिच॥३२॥आचार्याःपितरःपुत्रास्त
थैवचपितामहाःमातुलाःश्वशुराःपौत्राःश्यालाःसंबंधि
नस्तथा॥३४॥एतान्नहंतुमिच्छामिघ्नतोपिमधुसूदन॥अ
पित्रैलोक्यराज्यस्यहेतोःकिन्नुमहीकृते॥३५॥निहत्यधार्त

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

राष्ट्रान्नः काप्रीतिःस्याज्जनार्द्दन॥पापमेवाश्रयेदस्मान्ह
त्वैतानाततायिनः॥४॥तस्मान्नार्हावयंहंतुंधार्त्तराष्ट्रान्स्व
बांधवान्॥स्वजनंहिकथंहत्वासुखिनःस्याममाधव॥५॥
यद्यप्येतेनपश्यंतिलोभोपहतचेतसः॥कुलक्षयकृतंदोषं
मित्रद्रोहेचपातकं॥६॥कथंनज्ञेयमस्माभिःपापादस्मान्नि
वर्त्तितुं॥कुलक्षयकृतंदोषंप्रपश्यद्भिर्जनार्द्दन॥७॥कुलक्ष
येप्रणश्यंतिकुलधर्माःसनातनाः॥धर्मेनष्टेकुलंकृत्स्नमध

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मोभिभवात्युत॥४०॥अधर्माभिभवात्कृष्णप्रदुष्यंतिकुलस्त्रि
यः॥स्त्रीषुदुष्टासुवार्ष्णेयजायतेवर्णसंकरः॥४१॥संकरोनरका
येवकुलघ्नानांकुलस्यच॥पतंतिपितरोह्येषांलुप्तपिंडोदक
क्रियाः॥४२॥दोषैरेतैःकुलघ्नानांवर्णसंकरकारकैः॥उत्साद्यं
तेजातिधर्माःकुलधर्माश्चशाश्वताः॥४३॥उत्सन्नकुलध
र्माणांमनुष्याणांजनार्दन॥नरकेनियतंवासोभवतीत्यनु
शुश्रुम॥४४॥अहोबतमहत्पापंकर्तुंव्यवसितावयं॥यद्राज्य

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सुखलोभेनहंतुंस्वजनमुद्यताः॥४५॥यदिमामप्रतीकारम
शस्त्रंशस्त्रपाणयः॥धार्तराष्ट्रारणेहन्युस्तन्मेक्षेमतरंभवे
त्॥४६॥संजयउवाच॥एवमुक्त्वार्जुनःसंख्येरथोपस्थउपा
विशत्॥विसृज्यसशरंचापंशोकसंविग्नमानसः॥४७॥इ
तिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्री
कृष्णार्जुनसंवादेऽर्जुनविषादोनामप्रथमोऽध्यायः१॥
संजयउवाच॥तंतथाकृपयाविष्टमश्रुपूर्णाकुलेक्षणं॥वि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

षादंतमिदंवाक्यमुवाचमधुसूदनः॥श्रीभगवानुवाच॥कु
तस्त्वाकस्मलमिदंविषमेसमुपस्थितं॥अनार्यजुष्टमस्वर्ग्य
मकीर्तिकरमर्जुन॥२॥क्लैव्यंमास्मगमः पार्थनैतत्त्वय्यु
पपद्यते॥क्षुद्रंहृदयदौर्बल्यंत्यक्त्वोत्तिष्ठपरंतप॥३॥अर्जुन उ
वाच॥कथंभीष्ममहंसंख्येद्रोणंचमधुसूदन॥इषुभिःप्रति
योत्स्यामिपूजार्हावरिसूदन॥४॥गुरूनहत्वाहिमहानुभाव
न्श्रेयोभोक्तुंभैक्ष्यमपीहलोके॥हत्वार्थकामांस्तुगुरूनिहै

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वभुंजीयभोगान्रुधिरप्रदिग्धान्॥५॥नचैतद्विद्मःकतर
न्नोगरीयोयद्वाजयेमयदिवानोजयेयुः॥यानेवहत्वानजि
जीविषामःस्तेवस्थिताःप्रमुखेधार्त्तराष्ट्राः॥६॥कार्पण्यदोषो
पहतःस्वभावःपृच्छामित्वांधर्मसंमूढचेताः॥यच्छ्रेयःस्यान्नि
श्चितंब्रूहितन्मेशिष्यस्तेहंशाधिमांत्वांप्रपन्नं॥७॥नहिप्रप
श्यामिममापनुद्याद्यच्छोकमुच्छोषणमिंद्रियाणां॥अवाप्य
भूमावसपत्नमृद्धंराज्यंसुराणामपिचाधिपत्यं॥८॥संजयउ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वाचं॥एवमुक्त्वाहृषीकेशंगुडाकेशःपरंतपः॥नयोत्स्य
इतिगोविंदमुक्त्वातूष्णींबभूवह॥९॥तमुवाचहृषीकेश-
प्रहसन्निवभारत॥सेनयोरुभयोर्मध्येविषीदंतमिदं
मिदंवचः॥१०॥श्रीभगवानुवाच॥अशोच्यानन्वशोचस्त्वं
प्रज्ञावादांश्चभाषसे॥गतासूनगतासूंश्चनानुशोचंति
पाण्डिताः॥११॥नत्वेवाहंजातुनासंनत्वंनेमेजनाधिपाः॥
नचैवनभविष्यामःसर्वेवयमतःपरं॥१२॥ देहिनोस्मि॥राम॥
॥१०॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

न्यथा देहे कौमारं यौवनं जरा ॥ तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्त
त्र न मुह्यति ॥ १३ ॥ मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुख दु
ःखदाः ॥ आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत ॥ १४ ॥
यं हि न व्यथयन्त्येते पुरुषं पुरुषर्षभ ॥ समदुःखसुखं धी
रं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥ १५ ॥ नासतो विद्यते भावो नाभावो
विद्यते सतः ॥ उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्वद
र्शिभिः ॥ १६ ॥ अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततं ॥ वि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नाशमव्ययस्यास्यनकश्चित्कर्तुमर्हति॥२॥अंतवंतइमेदे
हानित्यस्योक्ताःशरीरिणः॥अनाशिनोप्रमेयस्यतस्माद्यु
ध्यस्वभारत॥१८॥यएनंवेत्तिहंतारंयश्चैनंमन्यतेहतं॥उभौ
तौनविजानीतोनायंहंतिनहन्यते॥१९॥नजायतेम्रियतेवा
कदाचिन्नायंभूत्वाभवितावानभूयः॥अजोनित्यःशाश्वतो
यंपुराणोनहन्यतेहन्यमानेशरीरे॥२०॥वेदाविनाशिनंनि
त्यंयएनमजमव्ययं॥कथंसपुरुषःपार्थकंघातयतिहंतिकं॥२१॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वासांसिजीर्णानियथाविहायनवानिगृह्णातिनरोपराणि॥
तथाशरीराणिविहायजीर्णान्यन्यानिसंजातिनवानिदेही॥२२॥
नैनंछिंदंतिशास्त्राणिनैनंदहतिपावकः॥नचैनंक्लेदयंत्या
पोनशोषयतिमारुतः॥२३॥अछेद्योयमदाह्योयमक्लेद्योशो
ष्यएवच॥नित्यःसर्वगतःस्थाणुरचलोयंसनातनः॥२४॥अव्य
क्तोयमचिंत्योयमविकार्योयमुच्यते॥तस्मादेवंविदित्वैनंना
नुशोचितुमर्हति॥२५॥अथचैनंनित्यजातंनित्यंवामन्यसे

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मृतं॥तथापित्वंमहाबाहोनैवंशोचितुमर्हसि॥२६॥जात
स्यहिध्रुवोमृत्युर्ध्रुवंजन्ममृतस्यच॥तस्माद्परिहार्ये
र्थेनत्वंशोचितुमर्हसि॥२७॥अव्यक्तादीनिभूतानिव्य
क्तमध्यानिभारत॥अव्यक्तनिधनान्येवतत्रकापरिवेद
ना॥२८॥आश्चर्यवत्पश्यतिकश्चिदेनमाश्चर्यवद्वदति
तथैवचान्यः॥आश्चर्यवच्चैनमन्यःशृणोतिश्रुत्वाप्येनंवे
दनचैवकश्चित्॥२९॥देहीनित्यमवध्योयंदेहेसर्वस्यभा॥राम॥
॥१२॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

रत॥ तस्मात्सर्वाणिभूतानिनत्वंशोचितुमर्हसि॥२॥ स्व
धर्ममपिचावेक्ष्यनविकंपितुमर्हसि॥धर्माद्धियुद्धाच्छ्रेयो
न्यत्क्षत्रियस्यनविद्यते॥२॥यदृच्छयाचोपपन्नंस्वर्गद्वा
रमपावृतं॥सुखिनःक्षत्रियापार्थलभंतेयुद्धमीदृशं॥२॥
अथचेत्वमिमंधर्म्यंसंग्रामंनकरिष्यसि॥ततःस्वधर्मंकी
र्तिंचहित्वापापमवाप्स्यसि॥२॥अकीर्तिंचापिभूतानिक
थयिष्यंतितेव्ययां॥संभावितस्यचाकीर्तिर्मरणादतिरि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

च्यते॥२४॥भयाद्रणाद्रुपरतंमस्यंतेत्वांमहारथाः॥येषांच
त्वंबहुमतोभूत्वायास्यसिलाघवं॥२५॥अवाच्यवादांश्चब
हून्वदिष्यंतितवाहिताः॥निंदंतस्तवसामर्थ्यंततोदुःख
तरंनुकिं॥२६॥हतोवाप्राप्स्यसिस्वर्गंजित्वावाभोक्षसेम
हीं॥तस्मादुत्तिष्ठकौंतेययुद्धायकृतनिश्चयः॥२७॥सुखदुः
खेसमेकृत्वालाभालाभौजयाजयौ॥ततोयुद्धाययुज्यस्व
नैवंपापमवाप्स्यसि॥२८॥एषातेभिहितासांख्येबुद्धिर्यो

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

गत्वि मोक्षणु ॥ बुद्ध्यायुक्तो ययापार्थ कर्मबंधं प्रहास्यसि ॥ ३९ ॥
नेहाभिक्रमनाशोस्ति प्रत्यवायो नविद्यते ॥ स्वल्पमप्यस्य
धर्मस्यत्रायते महतोभयात् ॥ ४० ॥ व्यवसायात्मिकाबुद्धिरे
केहकुरुनंदन ॥ बहुशाखाह्यनंताश्चबुद्धयोव्यवसायि
नां ॥ ४१ ॥ यामिमांपुष्पितांवाचंप्रवदंतिविपश्चितः ॥ वेद
वादरताःपार्थनान्यदस्तीतिवादिनः ॥ ४२ ॥ कामात्मानः
स्वर्गपराःजन्मकर्मफलप्रदां ॥ क्रियाविशेषबहुलांभोगै

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्वर्य्यगतिंप्रति॥४३॥भोगैश्वर्यप्रसक्तानांतयापहृतचेतसां॥
व्यवसायात्मिकाबुद्धिःसमाधौनविधीयते॥४४॥त्रैगुण्य
विषयावेदानिस्त्रैगुण्योभवार्जुन॥निर्द्वंद्वोनित्यसत्वस्थो
निर्योगक्षेमआत्मवान्॥४५॥यावानर्थउदपानसर्वतःसं
प्लुतोदके॥तावान्सर्वेषुवेदेषुब्राह्मणस्यविजानतः॥४६॥
कर्मण्येवादिकारस्तेमाफलेषुकदाचन॥माकर्मफलहे
तुर्भूर्मातेसंगोस्त्वकर्मणि॥४७॥योगस्थःकुरुकर्माणिसं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

गंत्यक्काधनंजय॥सिद्ध्यसिद्ध्योसमोभूत्वासमत्वंयोगउ
च्यते॥४८॥दूरेणाह्यवरंकर्मबुद्धियोगाद्धनंजय॥बुद्धौश
रणमन्विच्छकृपणाःफलहेतवः॥४९॥बुद्धियुक्तोजहातीह
उभेसुकृतदुःकृते॥तस्माद्योगायुज्यस्वयोगःकर्मसुकौ
शलं॥५०॥कर्मजंबुद्धियुक्ताहिफलंत्यक्कामनीषिणः॥
जन्मबंधविनिर्मुक्तापदंगच्छंत्यनामयं॥५१॥यदातेमोहक
लिलंबुद्धिर्व्यतितरिष्यति॥तदायंतासिनिर्वेदंश्रोतव्यस्य

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्रुतस्यच॥५२॥श्रुतिविप्रतिपन्नातेयदास्थास्यतिनिश्चला॥
समाधावचलाबुद्धिस्तदायोगमवाप्स्यसि॥५३॥अर्जुनउ
वाच॥स्थितप्रज्ञस्यकाभाषासमाधिस्थस्यकेशव॥स्थित
धीःकिंप्रभाषेतकिमासीतव्रजेतकिं॥५४॥श्रीभगवानुवाच॥
प्रजहातियदाकामान्सर्वान्पार्थमनोगतान्॥आत्मन्येवा
त्मनातुष्टःस्थितप्रज्ञस्तदोच्यते॥५५॥दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः
सुखेषुविगतस्पृहः॥वीतरागभयक्रोधःस्थितधीर्मुनिरु॥राम॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

च्यते ॥ ५७ ॥ यः सर्वत्रानभिस्नेहस्तत्तत्प्राप्यशुभाशुभं ॥ ना
भिनंदतिनद्वेष्टितस्यप्रज्ञाप्रतिष्ठिता ॥ ५८ ॥ यदासंहरतेचा
यंकूर्म्मोंगानीवसर्वशः ॥ इन्द्रियाणींद्रियार्थेभ्यस्तस्यप्रज्ञा
प्रतिष्ठिता ॥ ५९ ॥ विषयाविनिवर्त्ततेनिराहारस्यदेहिनः ॥ र
सवर्ज्यंरसोप्यस्यपरंदृष्ट्वानिवर्त्तते ॥ ६० ॥ यततोह्यपिकौंते
यपुरुषस्यविपश्चितः ॥ इन्द्रियाणिप्रमाथीनिहरंतिप्रसभं
मनः ॥ ६१ ॥ तानिसर्वाणिसंयम्ययुक्तआसीतमत्परः ॥ वशेहि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

यस्येंद्रियाणिनस्यप्रनिष्टिता॥६२॥ध्यायतोविषयान्पुंसः
संगस्तेषूपजायतेसंगात्संजायतेकामःकामात्क्रोधोभिजा
यते॥६३॥क्रोधाद्भवतिसंमोहःसंमोहात्स्मृतिविभ्रमःस्म
तिभ्रंशाद्बुद्धिनाशोबुद्धिनाशात्प्रणश्यति॥६४॥रागद्वेषवि
युक्तैस्तुविषयानिंद्रियैश्चरन्नात्मवश्यैर्विधेयात्मा प्र
सादमधिगच्छति॥६५॥प्रसादेसर्वदुःखानांहानिरस्योपजा
यते॥प्रसन्नचेतसोह्याशुबुद्धिपर्यवतिष्टते॥६६॥नास्तिबु

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्थिरयुक्तस्यनचायुक्तस्यभावना॥नचाभावयतःशान्तिरशा
तस्यकुतःसुखं॥६७॥इंद्रियाणांहिचरतांयन्मनोनुविधीय
ते॥तदस्यहरतिप्रज्ञांवायुर्नावमिवांभसि॥६८॥तस्माद्यस्य
महाबाहोनिगृहीतानिसर्वशः॥इंद्रियाणींद्रियार्थेभ्यस्त
स्यप्रज्ञाप्रतिष्ठिता॥६९॥यानिशासर्वभूतानांतस्यांजागर्तिसं
यमी॥यस्यांजाग्रतिभूतानिसानिशापश्यतोमुनेः॥७०॥
आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठंसमुद्रमापःप्रविशंतियद्वत्॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तद्वत्कामायंप्रविशंतिसर्वेसशांतिमाप्नोतिनकामकामी ॥७०॥
विहायकामान्यःसर्वान्पुमान्श्चरतिनिस्पृहः॥निर्ममोनि
रहंकारःसशांतिमधिगच्छति॥७१॥एषाब्राह्मीस्थितिःपार्थ
नैनांप्राप्यविमुह्यति॥स्थित्वास्यामंतकालेपिब्रह्मनिर्वाण
मिच्छति॥७२॥इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायां
योगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेसांख्ययोगोनामद्वितीयो
ध्यायः॥२॥अर्जुनउवाच॥ज्यायसीचेत्कर्मणस्तेमतावुद्धि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

र्जनार्दन ॥ तत्किं कर्मणिघोरेमां नियोजयसिकेशव ॥ व्या
मिश्रेणेववाक्येनबुद्धिं मोहयसीवमे ॥ तदेकंवदनिश्चित्य
येनश्रेयोहमाप्नुयां ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ लोकेस्मिन्द्वि
विधानिष्ठापुराप्रोक्तामयानघ ॥ ज्ञानयोगेनसांख्यानां क
र्मयोगेनयोगिनां ॥ न कर्मणामनारंभान्नैष्कर्म्यंपुरुषो
श्नुते ॥ नचसंन्यसनादेवसिद्धिंसमधिगछति ॥ नहिक
श्चित्क्षणमपिजात्युतिष्ठत्यकर्मकृत् ॥ कार्यतेह्यवशःक

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

र्मसर्वःप्रकृतिजैर्गुणैः ॥५॥ कर्मेंद्रियाणिसंयम्यय आस्तेम
नसास्मरन्।इंद्रियार्थान्विमूढात्मामिथ्याचारःसउच्यते ॥६॥
यस्त्विंद्रियाणिमनसानियम्यारभतेर्जुन॥कर्मेंद्रियैःक
र्मयोगमसक्तःसविशिष्यते ॥७॥ नियतंकुरुकर्मत्वंकर्मज्या
योह्यकर्मणः॥शरीरयात्रापिचतेनप्रसिद्ध्येदकर्मणः ॥८॥
यज्ञार्थात्कर्मणोन्यत्रलोकोयंकर्मबंधनः॥तदर्थंकर्मकौ
तेयमुक्तसंगःसमाचर ॥९॥ सहयज्ञाःप्रजासृष्ट्वापुरोवा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

चप्रजापतिः॥ अनेनप्रसविष्यध्वमेषवोस्त्विष्टकामधुक्॥१०॥
देवान्भावयतानेनतेदेवाभावयंतुवः परस्परंभावयंतःश्रे
यःपरमवाप्स्यथा॥११॥इष्टान्भोगान्हिवोदेवादास्यंतेयज्ञ
भाविताः तैर्दत्तानप्रदायैभ्योयोभुंक्तेस्तेनएवसः॥१२॥यज्ञ
शिष्टाशिनःसंतोमुच्यंतेसर्वकिल्बिषैः भुंजतेतेत्वघंपापा
येपचंत्यात्मकारणात्॥१३॥अन्नाद्भवंतिभूतानिपर्जन्यादन्न
संभवः यज्ञाद्भवतिपर्जन्योयज्ञःकर्मसमुद्भ॥१४॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मंब्रह्मोद्भवंविद्धिब्रह्माक्षरसमुद्भवं॥तस्मात्सर्वगतंब्रह्मनि
त्यंयज्ञेप्रतिष्ठितं॥१५॥एवंप्रवर्तितंचक्रंनानुवर्तयतीहयः
अघायुरिंद्रियारामोमोघंपार्थसजीवति॥१६॥यस्त्वात्मर
तिरेवस्यादात्मतृप्तश्चमानवः॥आत्मन्येवचसंतुष्टस्तस्य
कार्यंनविद्यते॥१७॥नैवतस्यकृतेनार्थोनाकृतेनेहकश्च
न॥नचास्यसर्वभूतेषुकश्चिदर्थव्यपाश्रयः॥१८॥तस्माद
सक्तःसततंकार्यंकर्मसमाचर॥असक्तोह्याचरन्कर्मपर

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

माप्नोतिपूरुषः॥२८॥कर्मणैवहिसंसिद्धिमास्थिताजनक
दयः॥लोकसंग्रहमेवापिसंपश्यन्कर्तुमर्हसि॥२९॥यद्य
दाचरतिश्रेष्ठस्तत्तदेवेतरोजनः॥सयत्प्रमाणंकुरुतेलो
कस्तदनुवर्त्तते॥३०॥नमेपार्थास्तिकर्त्तव्यंत्रिषुलोके
षुकिंचन॥नानवाप्तमवाप्तव्यंवर्त्तएवचकर्म्मणि॥३१
यदिह्यहंनवर्त्तेयंजातुकर्म्मण्यतंद्रितः॥ममवर्त्मानुव
र्त्तंतेमनुष्याःपार्थसर्वशः॥३२॥उत्सीदेयुरिमेलोकान

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कुर्यांकर्मचेदहं॥संकरस्यचकर्तास्यामुपहन्यामिमाः॥२४॥
सक्ताःकर्मण्यविद्वांसोयथाकुर्वंतिभारत॥कुर्याद्विद्वांस्तथा
सक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहं॥२५॥नबुद्धिभेदंजनयेदज्ञानां
मसंज्ञिनां॥जोषयेत्सर्वकर्माणिविद्वान्युक्तःसमाचर॥२६॥
प्रकृतेःक्रियमानानिगुणैःकर्माणिसर्वशः॥अहंकारविमू
ढात्माकर्ताहमितिमन्यते॥२७॥तत्ववित्तुमहाबाहोगुणक
र्मविभागयोः॥गुणागुणेषुवर्तंतेइतिमत्वानसज्जते॥२८॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

प्रकृतेर्गुणसंमूढाः सज्जंतेगुणकर्मसु ॥ तानकृत्स्नविदो
मंदान्कृत्स्नवित्तविचालयेत् ॥ २९ ॥ मयिसर्वाणिकर्माणि
सन्यस्याध्यात्मचेतसा ॥ निराशीर्निर्ममोभूत्वायुध्यस्वविगतज्वरः ॥ ३० ॥ येमेमतमिदंनित्यमनुतिष्ठंतिमानवाः श्र
द्धावंतोनसूयंतोमुच्यंतेतेपिकर्मभिः ॥ ३१ ॥ येत्वेतदभ्यसू
तोनानुतिष्ठंतिमेमतं ॥ सर्वज्ञानविमूढांस्तान्विद्धिनष्टा
नचेतसः ॥ ३२ ॥ सदृशंचेष्टतेस्वस्याःप्रकृतेर्ज्ञानवानपि ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

प्रकृतिंयांतिभूतानिनिग्रहःकिंकरिष्यति ॥२०॥ इंद्रियस्ये
द्रियस्यार्थेरागद्वेषौव्यवस्थितौ ॥तयोर्नवशमागच्छेत्तौह्य
स्यपरिपंथिनौ ॥२४॥ श्रेयान्स्वधर्मोविगुणःपरधर्मात्स्वनु
ष्ठितात् ॥स्वधर्मेनिधनंश्रेयःपरधर्मोभयावहः ॥२५॥ अर्जु
नउवाच ॥अथकेनप्रयुक्तोयंपापंचरतिपूरुषः ॥अनिच्छ
न्नपिवार्ष्णेयबलादिवनियोजितः ॥२६॥ श्रीभगवानुवा
च ॥कामएषक्रोधएषरजोगुणसमुद्भवः ॥महाशनोमहा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

पाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणं ॥ ३ ॥ धूमेनाव्रियते वह्निर्यथा
दर्शो मलेन च ॥ यथोल्वेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृ
तं ॥ ४ ॥ आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा काम
रूपेण कौंतेय दुःपूरेणानलेन च ॥ ५ ॥ इंद्रियाणि मनो बु
द्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते ॥ एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य
देहिनं ॥ ६ ॥ तस्मात्वमिंद्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ
पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनं ॥ ७ ॥ इंद्रिय

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

णियराण्याहुरिंद्रियेभ्यःपरंमनः॥मनसस्तुपराबुद्धिर्यो
बुद्धेःपरतस्तुसः॥४२॥एवंबुद्धेःपरंबुद्धासंस्तभ्यात्मानमा
त्मना॥जहिशत्रुंमहाबाहोकामरूपंदुरासदं॥४३॥इति
श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्री
कृष्णार्जुनसंवादेकर्मयोगोनामतृतीयोऽध्यायः॥श्री
भगवानुवाचः इमंविवस्वतेयोगंप्रोक्तवानहमव्ययं॥
विवस्वान्मनवेप्राहमनुरिक्ष्वाकवेब्रवीत्॥१॥एवंपरंपरा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

प्राप्तमिमंराजर्षयोविदुः सकालेनेहमहतायोगोनष्टः प
रंतप ॥ सएवायंमयातेद्ययोगःप्रोक्तःपुरातनः भक्तोसि
मेसखाचेतिरहस्यंह्येतदुत्तमं ॥ अर्जुनउवाच अपरंभ
वतोजन्मपरंजन्मविवस्वतः कथमेतद्विजानीयांत्वमा
दौप्रोक्तवानिति ॥ श्रीभगवानुवाच बहूनिमेव्यतीतानि
जन्मानितवचार्जुनानान्यहंवेदसर्वाणिनत्वंवेत्थपरंत
प ॥ अजोपिसन्नव्ययात्माभूतानामीश्वरोपिसन्प्रकृ

Jagannath Bhattarai Collection: Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तिस्त्वामधिष्ठायसंभवाम्यात्ममायया ६ यदायदाहिध
र्मस्यग्लानिर्भवतिभारते॥अभ्युत्थानमधर्मस्यतदात्मानं
सृजाम्यहं॥७॥परित्राणायसाधूनांविनाशायचदुःकृतां॥
धर्मसंस्थापनार्थायसंभवामियुगेयुगे॥८॥जन्मकर्मचमे
दिव्यमेवंयोवेत्तितत्वतः॥त्यक्त्वादेहंपुनर्जन्मनैतिमामे
तिसोऽर्जुन॥९॥वीतरागभयक्रोधमन्मायामामुपाश्रिता॥
बहवोज्ञानतपसापूतामद्भावमागताः॥१०॥येयथामांप्रप

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ध्यंतेतांस्तथैवभजाम्यहं॥ममवर्त्मानुवर्तंतेमनुष्याःपार्थ
सर्वशः॥११॥कांक्षंतःकर्मणांसिद्धिंयजंतइहदेवताः॥हि
त्रंहिमानुषेलोकेसिद्धिर्भवतिकर्मजा॥१२॥चातुर्वर्ण्यंम
यासृष्टंगुणकर्मविभागशः॥तस्यकर्तारमपिमांविद्धि
कर्तारमव्ययं॥१३॥नमांकर्माणिलिंपंतिनमेकर्मफ
स्पृहा॥इतिमांयोभिजानातिकर्मभिर्नसबध्यते॥१४॥ए
वंज्ञात्वाकृतंकर्मपूर्वैरपिमुमुक्षुभिः॥कुरुकर्मैवतस्मा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्वंपूर्वैःपूर्वतरंकृतं॥२५॥किंकर्मकिमुकर्मेतिकवयोप्यत्र
मोहिताः॥तत्तेकर्मप्रवक्ष्यामियज्ज्ञात्वामोक्ष्यसेशुभात्॥२६॥
कर्मणोह्यपिवोद्धव्यंवोद्धव्यंचविकर्मणः॥अकर्मणश्च
वोद्धव्यंगहनाकर्मणोगतिः॥२७॥कर्मण्यकर्मयःपश्येद
कर्मणिचकर्मयः॥सबुद्धिमान्मनुष्येषुसयुक्तःकृत्स्नक
र्मकृत्॥२८॥यस्यसर्वेसमारंभाःकामसंकल्पवर्जिताः॥ज्ञा
नाग्निदग्धकर्माणंतमाहुःपाण्डितंबुधाः॥२९॥त्यक्त्वाक

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

र्मम्लासंगोनित्यतृप्तोनिराश्रयः॥ कर्मण्याभिप्रवृत्तोपि
नैवकिंचित्करोतिसः॥२०॥ निराशीर्यतचित्तात्मात्यक्तसर्व
परिग्रहः॥ शारीरंकेवलंकर्मकुर्वन्नाप्नोतिकिल्बिषं॥२१॥
यदृच्छालाभसंतुष्टोद्वंद्वातीतोविमत्सरः॥ समःसिद्धावसि
द्धौचकृत्वापिननिबध्यते॥२२॥ गतसंगस्यमुक्तस्यज्ञा
नावस्थितचेतसः॥ यज्ञायाचरतःकर्मसमग्रंप्रविलीय
ते॥२३॥ ब्रह्मार्पणंब्रह्महविर्ब्रह्माग्नौब्रह्मणाहुतं॥ ब्रह्मै

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MJDF- Delhi

वतेनगंतव्यंब्रह्मकर्मसमाधिना ॥२४॥ देवमेवापरेयज्ञंयो
गिनःपर्युपासतेब्रह्माग्नावपरेयज्ञंयज्ञेनैवोपजुह्वति ॥२५॥
श्रोत्रादीनिंद्रियाण्यन्येसंयमाग्निषुजुह्वति शब्दादीन्
विषयाण्यन्येइंद्रियाग्निषुजुह्वति ॥२६॥सर्वाणींद्रियक
र्माणिप्राणकर्माणिचापरे ॥आत्मसंयमयोगाग्नौजुह्वति
ज्ञानदीपिते ॥२७॥द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञायोगयज्ञास्तथापर
रे ॥स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्चयतयःसंशितव्रताः ॥२८॥ त्रय

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नेजुह्वतिप्राणंप्राणापानंतथापरे॥प्राणापानगतीरुद्ध्वा
प्राणायामपरायणाः॥२९॥अपरेनियताहाराःप्राणान्प्राणे
षुजुह्वति॥सर्वेप्येतेयज्ञविदोयज्ञक्षपितकल्मषाः॥३०॥
यज्ञशिष्टामृतमुजोयांतिब्रह्मसनातनं॥नायंलोकोस्त्य
यज्ञस्यकुतोन्यःकुरुसत्तम॥३१॥एवंबहुविधायज्ञावित
ताब्रह्मणोमुखे॥कर्मजान्विद्धितान्सर्वानेवंज्ञात्वाविमो
क्ष्यसे॥३२॥श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञःपरंतप॥सर्वं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कर्माखिलंपार्थज्ञानेपरिसमाप्यते॥३३॥तद्विद्धिप्रणिपातेन
परिप्रश्नेनसेवया॥उपदेक्ष्यंतितेज्ञानंज्ञानिनस्तत्वद
र्शिनः॥३४॥यज्ज्ञात्वानपुनर्मोहमेवंयास्यसिपाण्डव॥येन
भूतान्यशेषेणद्रक्ष्यस्यात्मन्यथोमयि॥३५॥अपिचेदसि
पापेभ्यःसर्वेभ्यःपापकृत्तमः॥सर्वंज्ञानप्लवेनैव वृजिनंस
न्तरिष्यसि॥३६॥यथैधांसिसमिद्धोग्निर्भस्मसात्कुरुतेर्जुन॥
ज्ञानाग्निःसर्वकर्माणिभस्मसात्कुरुतेतथा॥३७॥नहिज्ञा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नेनसदृशंपवित्रमिहविद्यते॥ तत्स्वयंयोगसंसिद्धः कालेन
नात्मनिविंदति॥ ३९॥ श्रद्धावाँल्लभतेज्ञानंतत्परः संयतेन्द्रियः॥ ज्ञानंलब्ध्वापरांशांतिमचिरेणाधिगच्छति॥ ४०॥ अत्र
ज्ञश्चश्रद्दधानश्चसंशयात्माविनश्यति॥ नायंलोकोस्तिन
नपरोनसुखंसंशयात्मनः॥ ४१॥ योगसन्यस्तकर्माणंज्ञान
संछिन्नसंशयं॥ आत्मवंतंनकर्माणिनिबध्नंतिधनंजय॥ ४२॥
तस्माद्ज्ञानसंभूतंहृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः॥ छित्त्वैनंसं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

शयंयोगमातिष्ठोत्तिष्ठभारत॥४२॥इतिश्रीभगवद्गीतासू
पनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेक
र्मसंन्यासयोगोनामचतुर्थोऽध्यायः॥४॥अर्जुनउवाच॥सं
न्यासंकर्मणांकृष्णपुनर्योगंचशंसासि॥यच्छ्रेयएतयोरेकं
तन्मेब्रूहिसुनिश्चितं॥१॥श्रीभगवानुवाच॥संन्यासःकर्म
योगश्चनिःश्रेयसकरावुभौ॥तयोस्तुकर्मसंन्याकर्मयोगो
विशिष्यते॥२॥ज्ञेयःसनित्यसंन्यासीयोनद्वेष्टिनकांक्षति

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

निर्द्वंद्वो हि महाबाहो सुखं बंधात्प्रमुच्यते ॥ २ ॥ सांख्ययोगौ
पृथक्बालाः प्रवदंति न पंडिताः ॥ एकमप्यास्थितः सम्यगुभ
योर्विंदते फलं ॥ ४ ॥ यत्सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद्योगैरपिगम्यते ॥
एकं सांख्यं च योगं च यः पश्यति स पश्यति ॥ ५ ॥ संन्यासस्तु म
हाबाहो दुःखमाप्तुमयोगतः ॥ योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म नचिरे
णाधिगच्छति ॥ ६ ॥ योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितें
द्रियः ॥ सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥ ७ ॥ नैवकि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

चित्करोमीतियुक्तोमन्येततत्ववित् ॥ पश्यन्शृण्वन्स्पृश
न्जिघ्रन्नश्नन्गच्छन्स्वपन्श्वसन् ॥ प्रलपन्विसृजन्
गृह्णन्नुन्मिषन्निमिषन्नपि ॥ इंद्रियाणींद्रियार्थेषुवर्त्तंतइ
ति धारयन् ॥ ब्रह्मण्याधायकर्माणिसंगंत्यक्त्वाकरोति
यः ॥ लिप्यतेनसपापेनपद्मपत्रमिवांभसा ॥ कायेनम
नसाबुद्ध्याकेवलैरिंद्रियैरपि ॥ योगिनःकर्मकुर्वंतिसंगंत्य
क्त्वात्मशुद्धये ॥ युक्तःकर्मफलंत्यक्त्वाशांतिमाप्नोति ॥ राम॥
॥२८॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नैष्टिकीं ॥ अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निबध्यते ॥ १२ ॥ स
र्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ॥ नवद्वारे पुरे देही
व नैव कुर्वन्न कारयन् ॥ १३ ॥ न कर्तृत्वं न कर्माणि लोकस्य सृ
जति प्रभुः ॥ न कर्मफलसंयोगी स्वभावस्तु प्रवर्त्तते ॥ १४ ॥ ना
दत्ते कस्यचित्पापं न चैव सुकृतं विभुः ॥ अज्ञानेनावृतं ज्ञा
नं तेन मुह्यंति जंतवः ॥ १५ ॥ ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशि
तमात्मनः ॥ तेषामादित्यवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परं ॥ १६ ॥ त

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

हृद्यस्तदात्मानस्तन्निष्टास्तत्परायणाः॥गच्छंत्यपुनरावृ
त्तिंज्ञाननिर्धूतकल्मषाः॥१७॥विद्याविनयसंपन्नेब्राह्म
णेगविहस्तिनि॥शुनिचैवश्वपाकेचपाण्डिताःसमदर्शि
नः॥१८॥इहैवतैर्जितःसर्गोयेषांसाम्येस्थितंमनः॥निर्दो
षोहिसमंब्रह्मतस्माद्ब्रह्मणितेस्थिताः॥१९॥नप्रहृष्येत्प्रि
येप्राप्यनोद्विजेत्प्राप्यचाप्रियं॥स्थिरबुद्धिरसंमूढोब्रह्मवि
द्ब्रह्मणिस्थितः॥२०॥बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्माविंदत्यात्म

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDE, Delhi

नियत्सुखं ॥ सब्रह्मयोगयुक्तात्मासुखमश्नुते ॥ २१ ॥ येहि
संस्पर्शजाभोगादुःखयोनयएवते ॥ आद्यंतवंतःकौंतेय
नतेषुरमतेबुधः ॥ २२ ॥ शक्नोतीहैवयःसोढुंप्राक्शरीरवि
मोक्षणात् ॥ कामक्रोधोद्भवंवेगंसयुक्तःससुखीनरः ॥ २३ ॥
योंतःसुखोंतरारामतथांतर्ज्योतिरेवयः ॥ सयोगीब्रह्मनिर्वा
णंब्रह्मभूतोधिगच्छति ॥ २४ ॥ लभंतेब्रह्मनिर्वाणमृषयः
क्षीणकल्मषाः ॥ छिन्नद्वैधायतात्मानःसर्वभूतहितेर

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ताः॥९॥कामक्रोधवियुक्तानांयतीनांयतचेतसां॥अभि
तोब्रह्मनिर्वाणंवर्त्ततेविदितात्मनां॥१०॥स्पर्शान्कृत्वाब
हिर्बाह्यांश्चक्षुश्चैवांतरेभ्रुवोः॥प्राणापानौसमौकृत्वानासा
भ्यंतरचारिणौ॥११॥यतेंद्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षप
रायणः॥विगतेच्छाभयक्रोधोयःसदामुक्तएवसः॥१२॥भो
क्तारंयज्ञतपसांसर्वलोकमहेश्वरं॥सुहृदंसर्वभूतानां
ज्ञात्वामांशांतिमृच्छति॥१३॥इतिश्रीमगवद्गीतासूपनि॥राम॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

षत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेसं
न्यासयोगोनामपंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥
अनाश्रितःकर्मफलंकार्यंकर्मकरोतियः ॥ ससंन्यासीच
योगीचननिरग्निर्नचाक्रियः ॥ १ ॥ यंसंन्यासमितिप्राहुर्यो
गंतंविद्धिपाण्डव ॥ नह्यसंन्यस्तसंकल्पोयोगीभवतिक
श्चन ॥ २ ॥ आरुरुक्षोमुनेर्योगंकर्मकारणमुच्यते योग
रूढस्यतस्यैवशमःकारणमुच्यते ॥ ३ ॥ यदाहिनेंद्रियार्थे

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

षुनकर्म्मस्वनुषज्जते॥ सर्वसंकल्पसंन्यासीयोगारूढस्त
दोच्यते॥ ४॥ उद्धरेदात्मनात्मनंनात्मानमवसादयेत्॥
आत्मैवह्यात्मनोबंधुरात्मैवरिपुरात्मनः॥ ५॥ बंधुरात्मा
त्मनस्तस्ययेनात्मैवात्मनाजितः॥ अनात्मस्तुशत्रुत्वेव
र्त्तेतात्मैवशत्रुवत्॥ ६॥ जितात्मनःप्रशांतस्यपरमात्मास
माहितः॥ शीतोष्णसुखदुःखेषुतथामानापमानयोः॥ ७॥
ज्ञानविज्ञानतृप्तात्माकूटस्थोविजितेंद्रियः॥ युक्त इ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्युच्यतेयोगीसमलोष्टाश्मकांचनः ॥८॥ सुहृन्मित्रार्युदा
सीनमध्यस्थद्वेष्यबंधुषु साधुष्वपिचपापेषुसमबुद्धिर्वि
शिष्यते ॥९॥ योगीयुंजीतसततमात्मानंरहसिस्थितः ॥१०
कांक्षीयतचित्तात्मानिराशीरपरिग्रहः ॥११॥ शुचौदेशेप्रतिष्ठा
प्यस्थिरमासनमात्मनः ॥ नात्युच्छ्रितंनातिनीचंचैलाजिन
कुशोत्तरं ॥१२॥ तत्रैकाग्रंमनःकृत्वायतचित्तेंद्रियक्रियः ॥
पविशपासनेयुंज्याद्योगमात्मविशुद्धये ॥१३॥ समंकायशि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

रोग्रीवंधारयन्नचलंस्थिरः॥संप्रेक्ष्यनासिकाग्रंस्वंदि
शश्चानवलोकयन्॥१३॥प्रशांतात्माविगतभीर्ब्रह्मचा
रिव्रतेस्थितः॥मनःसंयम्यमच्चित्तोयुक्तआसीतमत्परः॥१४॥
युंजन्नेवंसदात्मानंयोगीनियतमानसः॥शांतिंनिर्वाण
परमांमत्संस्थामधिगच्छति॥१५॥नात्यश्नतस्तुयोगोस्ति
नचैकांतमनश्नतः॥नचातिस्वप्नशीलस्यजाग्रतोनैव
चार्जुन॥१६॥युक्ताहारविहारस्ययुक्तचेष्टस्यकर्मसु॥यु

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कृत्स्नभावबोधस्ययोगोभवतिदुःखहा॥९॥यदाविनिय
तंचित्तंमात्मन्येवावतिष्ठते॥निस्पृहःसर्वकामेभ्योयुक्त
इत्युच्यतेतदा॥१०॥यथादीपोनिवातस्थोनेंगतेसोपमास्मृ
ता॥योगिनोयतचित्तस्ययुंजतोयोगमात्मनः॥११॥यत्रोप
रमतेचित्तंनिरुद्धंयोगसेवया॥यत्रचैवात्मनात्मानंपश्य
न्नात्मनितुष्यति॥१२॥सुखमात्यंतिकंयत्तद्बुद्धिग्राह्यमती
द्रियं॥वेत्तियत्रनचैवायंस्थितश्चलतितत्त्वतः॥१३॥यंल

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

क्वाचापरंलाभमन्यतेनाधिकंततः॥यस्मिन्स्थितोनदुः
खेनगुरुणापिविचाल्यते॥२२॥तंविद्याद्दुःखसंयोगवि
योगंयोगसंज्ञितं॥सनिश्चयेनयोक्तव्योयोगोनिर्विण्ण
चेतसा॥२३॥संकल्पप्रभवान्कामांस्त्यक्त्वासर्वानशेष
तः॥मनसैवेंद्रियग्रामंविनियम्यसमंततः॥२४॥शनैः
शनैरुपरमेद्बुध्याधृतिगृहीतया॥आत्मसंस्थंमनःकृ
त्वानकिंचिदपिचिंतयेत्॥२५॥यतोयतोनिश्चरतिमन

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्चंचलमस्थिरं॥ततस्ततोनियम्यैतदात्मन्येववशंन
येत्॥२७॥प्रशांतमनसंह्येनंयोगिनंसुखमुत्तमं॥उपैति
शांतिरजसंब्रह्मभूतमकल्मषं॥२८॥युंजन्नेवंसदात्मानं
योगीविगतकल्मषः॥सुखेनब्रह्मसंस्पर्शमत्यंतंसुखम
श्नुते॥२९॥सर्वभूतस्थमात्मानंसर्वभूतानिचात्मनि॥ईक्ष
तेयोगयुक्तात्मासर्वत्रसमदर्शनः॥३०॥योमांपश्यतिसर्व
त्रसर्वंचमयिपश्यति॥तस्याहंनप्रणश्यामिसचमेनप्रण

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्यति॥२०॥सर्वभूतस्थितंयोमांभजत्येकत्वमास्थितः॥स
र्वथावर्त्तमानोपिसयोगीमयिवर्त्तते॥२१॥आत्मौपम्येन
सर्वत्रसमंपश्यतियोर्जुन॥सुखंवायदिवादुःखंसयोगी
परमोमतः॥२२॥अर्जुनउवाच॥योयंयोगस्त्वयाप्रोक्तःसा
म्येनमधुसूदन॥एतस्याहंनपश्यामिचंचलत्वात्स्थितिं
स्थिरां॥२३॥चंचलंहिमनंकृष्णप्रमाथिवलवद्दृढं॥तस्या
हंनिग्रहंमन्येवायोरिवसुदुःकरं॥२४॥श्रीभगवानुवाच

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

असंशयंमहाबाहोमनोदुर्निग्रहंचलं॥ अभ्यासेनतुकौंते
यवैराग्येनचगृह्यते॥ २५॥ असंयतात्मनायोगोदुष्प्रापइति
मेमतिः॥ वश्यात्मनातुयतताशक्योवाप्तुमुपायतः॥ २६॥ अ
र्जुनउवाच॥ अयतिश्रद्धयोपेतोयोगाच्चलितमानसः॥ अ
प्राप्ययोगसंसिद्धिंकांगतिंकृष्णगच्छति॥ २७॥ कच्चिन्नोभय
विभ्रष्टश्छिन्नाभ्रमिवनश्यति॥ अप्रतिष्ठोमहाबाहोविमूढो
ब्रह्मणःपथि॥ २८॥ एतन्मेसंशयंकृष्णछेत्तुमर्हस्यशेषतः॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्वदन्यः संशयः स्यात्स्यछेत्ता नह्युपपद्यते॥३९॥ श्रीभगवानु
वाच॥ पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते॥ नहि कल्या
णकृत्कश्चित्दुर्गतिन्तात गच्छति॥४०॥ प्राप्य पुण्यकृतां ल्लो
कानुषित्वा शाश्वतीः समाः॥ शुचीनां श्रीमतां गेहे योगभ्र
ष्टोभिजायते॥४१॥ अथवा योगिनामेव कुले भवति धीम
तां॥ एतद्धि दुर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशं॥४२॥ तत्र तं बु
द्धिसंयोगं लभंते पौर्वदेहिकं॥ यतते च ततो भूयः संसिद्धौ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कुरुनंदन ॥४३॥ पूर्वाभ्यासेनतेनैवह्रीयतेह्यवशोपिसः॥ जि
ज्ञासुरपियोगस्यशब्दब्रह्मातिवर्त्तति॥४४॥ प्रयत्नाद्यतमानस्तु
योगीसंशुद्धकिल्बिषः॥ अनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरां
गतिं॥४५॥ तपस्विभ्योधिकोयोगीज्ञानिभ्योपिमतोधिकः॥क
र्मिभ्श्चाधिकोयोगीतस्माद्योगीभवार्जुन॥४६॥ योगिनामपि
सर्वेषांमद्गतेनांतरात्मना॥ श्रद्धावान्भजतेयोमांसमेयुक्त
स्तमोमतः॥४७॥ इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मवि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ध्यायोयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेऽात्मसंयमयोगोना
मषष्टोऽध्यायः॥६॥श्रीभगवानुवाच॥मय्यासक्तमनाःपार्थ
योगंयुंजन्मदाश्रयः॥असंशयंसमग्रंमांयथाज्ञास्यसितच्छृ
णु॥१॥ज्ञानंतेहंसविज्ञानंमिदंवक्ष्याम्यशेषतः॥यज्ज्ञात्वाने
हभूयोन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते॥२॥मनुष्याणांसहस्रेषुकश्चि
द्यततिसिद्धये॥यततामपिसिद्धानांकश्चिन्मांवेत्तितत्वतः॥३॥
भूमिरापोनलोवायुःखंमनोबुद्धिरेवच॥अहंकारइतीयं॥रामः॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मेभिन्नाप्रकृतिरष्टधा ॥ ५ ॥ अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिंवि
द्धिमेपरां ॥ जीवभूतांमहाबाहोययेदंधार्यतेजगत् ॥ ६ ॥
एतद्योनीनिभूतानिसर्वाणीत्युपधारय ॥ अहंकृत्स्नस्य
जगतःप्रभवःप्रलयस्तथा ॥ ७ ॥ मत्तःपरतरंनान्यत्किंचिद
स्तिधनंजय ॥ मयिसर्वमिदंप्रोतंसूत्रेमणिगणाइव ॥ ८ ॥
रसोहमप्सुकौंतेयप्रभास्मिशशिसूर्ययोः ॥ प्रणवःसर्ववे
देषुशब्दःखेपौरुषंनृषु ॥ ९ ॥ पुण्योगंधःपृथिव्यांचतेज

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्चास्मिविभावसौ॥जीवनंसर्वभूतेषुतपश्चास्मितपस्वि
षु॥र्धवीजंमांसर्वभूतानांविद्धिपार्थसनातनं॥बुद्धिर्बु
द्धिमतामस्मितेजस्तेजस्विनामहं॥१०॥बलंबलवतांचा
हंकामरागविवर्जितं॥धर्माविरुद्धोभूतेषुकामोस्मि
भरतर्षभ॥११॥येचैवसात्विकाभावाराजसास्तामसा
श्चये॥मत्तएवेतितान्विद्धिनत्वहंतेषुतेमयि॥१२॥त्रि
त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिःसर्वमिदंजगत्॥सोहंतंना

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

भिजानातिमामेभ्यःपरमव्ययं ॥१३॥ दैवी ह्येषागुणमयी
मममायादुरत्यया ॥ मामेवयेप्रपद्यंतेमायामेतांतरंति ते ॥१४॥
नमांदुःकृतिनोमूढाःप्रपद्यंतेनराधमाः ॥ माययापहृत
ज्ञाना आसुरंभावमाश्रिताः ॥१५॥ चतुर्विधाभजंतेमांजना
नांसुकृतिनोर्जुन ॥ आर्तोजिज्ञासुरर्थार्थीज्ञानीचभरत
र्षभ ॥१६॥ तेषांज्ञानीनित्ययुक्तएकभक्तिर्विशिष्यते ॥ प्रियो
हिज्ञानिनोत्यर्थमहंसचममप्रियः ॥ उदाराःसर्वएवै

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तेज्ञानीत्वात्मैवमेमतं॥ आस्थितः सहियुक्तात्मामामेवा
नुत्तमांगतिं॥१५॥ बहूनांजन्मनामंतेज्ञानवान्मांप्रपद्यते॥
वासुदेवःसर्वमितिसमहात्मासुदुर्लभः॥१९॥ कामैस्तै
स्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यंतेन्यदेवताः॥ तंतंनियममास्थायप्र
कृत्यानियतःस्वया॥२०॥ योयोयांयांतनुंभक्तःश्रद्धयार्चि
तुमिच्छसि॥ तस्यतस्याचलांश्रद्धांतामेवविदधाम्यहं॥२१॥
सतयाश्रद्धयायुक्तस्तस्याराधनमीहते॥ लभतेचततः॥ राम॥
॥२॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कामात्मयेवविहितानहितान्॥२२॥अंतवंतुफलंतेषां
तद्भवत्यल्पमेधसां॥देवान्देवयजोयांतिमद्भक्तायांतिमा
मपि॥२३॥अव्यक्तंव्यक्तिमापन्नंमन्यंतेमामबुद्धयः॥परं
भावमजानंतोममाव्ययमनुत्तमं॥२४॥नाहंप्रकाशःस
र्वस्ययोगमायासमावृतः॥मूढोयंनाभिजानातिलोको
मामजमव्ययं॥२५॥वेदाहंसमतीतानिवर्त्तमानानिचा
र्जुनभविष्यानिचभूतानिमांतुवेदनकश्चन॥२६॥इ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

छाद्वेषसमुत्थेनद्वंद्वमोहेनभारत॥सर्वभूतानिसंमोहं
सर्गेयांतिपरंतप॥२७॥येषांत्वंतगतंपापंजनानांपुण्य
कर्मणां॥तेद्वंद्वमोहनिर्मुक्ताभजंतेमांदृढव्रताः॥२८॥
जरामरणमोक्षायमामाश्रित्ययतंतियो॥तेब्रह्मतद्विदु
ःकृत्स्नमध्यात्मंकर्मकाखिलं॥२९॥साधिभूताधिदैवंमां
साधियज्ञंचयेविदुः॥प्रयाणकालेपिचमांतेविदुर्युक्तचे
तसः॥३०॥इतिश्रीमगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायां

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

योगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेज्ञानविज्ञानयोगोना
मसप्तमोऽध्यायः ॥ ॐ ॥ अर्जुनउवाच ॥ किंतद्ब्रह्मकिमध्या
त्मंकिंकर्मपुरुषोत्तम ॥ अधिभूतंचकिंप्रोक्तमधिदैवं
किमुच्यते ॥ १ ॥ अधियज्ञःकथंकोत्रदेहेस्मिन्मधुसूद
न ॥ प्रयाणकालेचकथंज्ञेयोसिनियतात्मभिः ॥ २ ॥ श्री
भगवानुवाच ॥ अक्षरंब्रह्मपरमंस्वभावोध्यात्मसुच्यते ॥
भूतभावोभवकरोविसर्गःकर्मसंज्ञितः ॥ ३ ॥ अधिभूतं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

क्षरोभावःपुरुषश्चाधिदैवतं॥अधियज्ञोहमेवात्रदेहे
देहभृतांवर॥८॥अंतकालेचमामेवस्मरन्मुक्त्वाकले
वरं॥यःप्रयातिसमद्भावंयातिनास्त्यत्रसंशयः॥९॥यंयं
चापिस्मरन्भावंत्यजत्यंतेकलेवरं॥तंतमेवैतिकौंतेय
सदातद्भावभावितः॥१०॥तस्मात्सर्वेषुकालेषुमामनुस्म
रयुद्ध्यच॥मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मामेवैष्यस्यसंशयः॥११॥
अभ्यासयोगयुक्तेनचेतसानान्यगामिना॥परमंपुरु

॥राम॥
॥४०॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

षंदिव्यंयातिपार्थानुचिंतयन्॥८॥कविंपुराणमनुशासि
तारमणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः॥सर्वधातारमचिंत्यरूपमा
दित्यवर्णंतमसःपरस्तात्॥९॥प्रयाणकालेमनसाचलेन
भक्त्यायुक्तोयोगबलेनचैव॥भ्रुवोर्मध्येप्राणमावेश्यस
म्यक्सतंपरंपुरुषमुपैतिदिव्यम्॥१०॥यदक्षरंवेदविदो
वदंतिविशंतियद्यतयोवीतरागाः॥यदिच्छंतोब्रह्मचर्यंच
रंतितत्तेपदंसंग्रहेणप्रवक्ष्ये॥११॥सर्वद्वाराणिसंयम्य

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मनोहृदिनिरुध्यच॥मूर्ध्न्याधायात्मनःप्राणमास्थितो
योगधारणां॥१२॥ॐमित्येकाक्षरंब्रह्मव्याहरन्मामनुस्म
रन्॥यःप्रयातित्यजंदेहंसयातिपरमांगतिं॥१३॥अनन्यचे
ताःसततंयोमांस्मरतिनित्यशः॥तस्याहंसुलभःपार्थनित्य
युक्तस्ययोगिनः॥१४॥मामुपेत्यपुनर्जन्मदुःखालयमशा
श्वतं॥नाप्नुवंतिमहात्मानःसंसिद्धिंपरमांगताः॥१५॥आ
ब्रह्मभुवनाल्लोकाःपुनरावर्तिनोर्जुन॥मामुपेत्यतुकौं॥राम॥
॥४१॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तेयपुनर्जन्मनविद्यते ॥ ६ ॥ सहस्रयुगपर्यंतमहर्यद्ब्र
ह्मणोविदुः ॥ रात्रिंयुगसहस्रांतांतेहोरात्रविदोजनाः ॥ ७ ॥
अव्यक्ताद्व्यक्तयःसर्वाःप्रभवंत्यहरागमे ॥ रात्र्यागमेप्रलीयंते
तत्रैवाव्यक्तसंज्ञिके ॥ ८ ॥ भूतग्रामसएवायंभूत्वाभूत्वा
प्रलीयते ॥ रात्र्यागमेवशःपार्थप्रभवंत्यहरागमे ॥ ९ ॥ पर
स्तस्मात्तुभावोन्योव्यक्तोव्यक्तात्सनातनः ॥ यःससर्वेषुभू
तेषुनश्यत्सुविनश्यति ॥ १० ॥ अव्यक्तोक्षरइत्युक्तस्तमा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

हुः परमां गतिं ॥ यं प्राप्य न निवर्त्तंते तद्धाम परमं मम ॥ २१ ॥
पुरुषः स परः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया ॥ यस्यांतस्था
नि भूतानि येन सर्वमिदं ततं ॥ २२ ॥ यत्र काले त्वनावृत्तिमा
वृत्तिं चैव योगिनः ॥ प्रयाता यांति तं कालं वक्ष्यामि भरत
र्षभ ॥ २३ ॥ अग्निर्ज्योतिरहः शुक्लः षण्मासा उत्तरायणं ॥
तत्र प्रयाता गच्छंति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥ २४ ॥ धूमे रात्रि
स्तथा कृष्णः षण्मासा दक्षिणायणं ॥ तत्र चांद्रमसं ज्योति

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

र्योगीप्राप्यनिवर्त्तते॥२५॥शुक्लकृष्णेगतिह्येतिजगतःशा
श्वतेमते॥एकयायात्यनावृत्तिमन्यथावर्त्ततेपुनः॥२६॥नै
तेसृतीपार्थजानन्योगीमुह्यतिकश्चन॥तस्मात्सर्वेषु
कालेषुयोगयुक्तोभवार्जुन॥२७॥वेदेषुयज्ञेषुतपःसुचै
वदानेषुयत्पुन्यफलंप्रदिष्टं॥अभ्येतितत्सर्वमिदंविदि
त्वायोगीपरंस्थानमुपैतिचाद्यं॥२८॥इतिश्रीभगवद्गीता
सूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

देमहापुरुषयोगोनामाष्टमोऽध्यायः ॥ ॥श्रीभगवानु
वाच॥इदंतुतेगुह्यतमंप्रवक्ष्याम्यनुसूयवे॥ज्ञानंविज्ञा
नसहितंयज्ज्ञात्वामोक्ष्यसेऽशुभात्॥१॥राजविद्याराजगु
ह्यंपवित्रमिदमुत्तमं॥प्रत्यक्षावगमंधर्म्यंसुसुखंकर्तुम
व्ययं॥२॥अश्रद्दधानाःपुरुषाधर्मस्यास्यपरंतप॥अप्राप्य
मांनिवर्तंतेमृत्युसंसारवर्त्मनि॥३॥मयाततमिदंसर्वंज
गदव्यक्तमूर्तिना॥मत्स्थानिसर्वभूतानिनचाहंतेष्ववस्थितः

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्थितः ॥४॥ नचमत्स्थानिभूतानियपश्यमेयोगमैश्वरं ॥
भूतभृन्नचभूतस्थोममात्माभूतभावनः ॥५॥ यथाकाश...
स्थितोनित्यंवायुःसर्वत्रगोमहान्॥तथासर्वाणिभूतानि
मत्स्थानीत्युपधारय॥६॥सर्वभूतानिकौन्तेयप्रकृतियां
तिमामिकां॥कल्पक्षयेपुनस्तानिकल्पादौविसृजाम्य
हं॥७॥प्रकृतिंस्वामवष्टभ्यविसृजामिपुनःपुनः॥भूतग्रा
ममिमंकृत्स्नमवशंप्रकृतेर्वशात्॥८॥नचमांतानिकर्म

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

णिनिबध्नंतिधनंजय॥उदासीनवदासीनमसक्तंतेषुक
र्मसु॥९॥मयाध्यक्षेणप्रकृतिःसूयतेसचराचरं॥हेतुना
नेनकौंतेयजगद्विपरिवर्त्तते॥१०॥अवजाननंतिमामू
ढामानुषींतनुमाश्रितं॥परंभावमजानंतोममभूतम
हेश्वरं॥११॥मोघाशामोघकर्माणोमोघज्ञानाविचेतस
॥राक्षसीमासुरींचैवप्रकृतिंमोहिनींश्रिताः॥१२॥महात्मा
नस्तुमांपार्थदैवींप्रकृतिमाश्रिताः॥भजंत्यनन्यमनो॥रामा॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सोज्ञात्वाभूतादिमव्ययं ॥२३॥ सततंकीर्त्तयंतोमांयतंत
श्चदृढव्रताः ॥ नमस्यंतश्चमांभक्त्यानित्ययुक्ताउपासते ॥२४॥
ज्ञानयज्ञेनचाप्यन्येयजंतोमामुपासते ॥ एकत्वेनपृथ
क्त्वेनबहुधाविश्वतोमुखं ॥२५॥ अहंक्रतुरहंयज्ञःस्वधा
हमहमौषधं ॥ मंत्रोहमहमेवाज्यमहमग्निरहंहुतं ॥२६॥
पिताहमस्यजगतोमाताधातापितामहः ॥ वेद्यंपवित्रमो
कारऋक्सामयजुरेवच ॥२७॥ गतिर्भर्त्ताप्रभुःसाक्षान्निवा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सर्वशरणंसुहृत्प्रभवःप्रलयस्थानंनिधानंबीजमव्य
यं॥१८॥तपाम्यहमहंवर्षंनिगृह्णाम्युत्सृजामिच॥अम
तंचैवमृत्युश्चसदसच्चाहमर्जुन॥१९॥त्रैविद्यामांसोमपा
पूतपापायज्ञैरिष्ट्वास्वर्गतिंप्रार्थयंते॥तेपुण्यमासाद्यसु
रेंद्रलोकमश्नंतिदिव्यान्दिविदेवभोगान्॥२०॥तेतंभु
क्त्वास्वर्गलोकंविशालंक्षीणेपुण्येमर्त्यलोकंविशंति॥
एवंत्रयीधर्ममनुप्रपन्नागतागतंकामकामालभंते॥२१॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

अनन्याश्चिंतयंतोमांयेजनाःपर्युपासते॥तेषांनित्याभि
युक्तानांयोगक्षेमंवहाम्यहं॥२२॥येप्यन्यदेवताभक्तायज
न्तेश्रद्धयान्विताः॥तेपिमामेवकौंतेययजंतिविधिपूर्वकं॥२३
अहंहिसर्वयज्ञानांभोक्ताचप्रभुरेवच॥ननुमामभिजा
नंतितत्वेनातश्चवंतिते॥२४॥यांतिदेवव्रतादेवान्पितॄन्
यांतिपितृव्रताःभूतानियांतिभूतेज्यायांतिमद्याजिनोपि
मां॥२५॥पत्रंपुष्पंफलंतोयंयोमेभक्त्याप्रयच्छति॥तदहंभ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मयुपहृतमश्नामिप्रयतात्मनः॥२६॥यत्करोषियदश्नासि
यज्जुहोसिददासियत॥यत्तपस्यसिकौंतेयतत्कुरुष्वम
दर्पणं॥२७॥शुभाशुभफलैरेवंमोक्ष्यसेकर्मबंधनैः॥संन्या
सयोगयुक्तात्माविमुक्तोमामुपेष्यसि॥२८॥समोहंसर्वभू
तेषुनमेद्वेष्योस्तिनप्रियः॥येभजंतितुमांभक्त्यामयितेषु
तेषुचाप्यहं॥२९॥अपिचेत्सुदुराचारोभजतेमामनन्य
भाक्॥साधुरेवसमंतव्यःसम्यग्व्यवसितोहिसः॥३०॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

क्षिप्रंभवतिधर्मात्माशश्वच्छांतिंनिगच्छति॥कौंतेयप्रति
जानीहिनमेभक्तःप्रनश्यति॥३१॥मोहिपार्थव्यपाश्रित्य
येपिस्युःपापयोनयः॥स्त्रियोवैश्यास्तथाशूद्रास्तेपियां
तिपरांगतिं॥३२॥किंपुनर्ब्राह्मणाःपुण्याभक्ताराजर्षय
स्तथा॥अनित्यमसुखंलोकमिमंप्राप्यभजस्वमां॥३३॥
मन्मनाभवमद्भक्तोमद्याजीमांनमस्कुरुमामेवैष्य
सियुक्त्वैवमात्मानंमत्परायणः॥३४॥इतिश्रीभगवद्गीता

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवा
देराजविद्याराजगुह्ययोगोनामनवमोऽध्यायः॥९॥श्रीभ
गवानुवाच॥भूयएवमहाबाहोशृणुमेपरमंवचः॥यत्तेह
ित्रियमाणायवक्ष्यामिहितकाम्यया॥१॥नमेविदुःसुरग
णाःप्रभवन्नमहर्षयः॥अहमादिर्हिदेवानांमहर्षीणां
चसर्वशः॥२॥योमामजमनादिंचवेत्तिलोकमहेश्वरं॥
असंमूढःसमर्त्येषुसर्वपापैःप्रमुच्यते॥३॥बुद्धिर्ज्ञान

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मसंमोहःक्षमासत्यंदमःशमः॥सुखंदुःखंभवोभावोभ
यंचाभयमेवच॥४॥अहिंसासमतातुष्टिस्तपोदानंयशो
यशाः॥भवंतिभावभूतानांमत्तएवपृथग्विधाः॥५॥महर्ष
यःसप्तपूर्वेचत्वारोमनवस्तथा॥मद्भावामानसाजातायेषां
लोकइमाःप्रजाः॥६॥एतांविभूतिंयोगंचममयोवेत्तितत्व
तः॥सोविकंपेनयोगेनयुज्यतेनात्रसंशयः॥७॥अहंस
र्वस्यप्रभवोमत्तःसर्वंप्रवर्त्ततेइतिमत्वाभजंतेमांबुधा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

भावसमन्विताः॥८॥मच्चित्तामद्गतप्राणाबोधयंतःपरस्परं
कथयंतश्चमांनित्यंतुष्यंतिचरमंतिच॥९॥तेषांसततयुक्ता
नांभजतांप्रीतिपूर्वकंददामिबुद्धियोगंतंयेनमामुपयांति
ते॥१०॥तेषामेवानुकंपार्थमहमज्ञानजंतमः॥नाशयाम्या
त्मभावस्थोज्ञानदीपेनभास्वता॥११॥अर्जुनउवाच॥परंब्र
ह्मपरंधामपवित्रंपरमंभवान्॥पुरुषंशाश्वतंदिव्यमादि
देवमजंविभुं॥१२॥आहुस्त्वामृषयःसर्वेदेवर्षिर्नारदस्तथा॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

आसितोदेवलोव्यासःस्वयंचैवब्रवीषिमे ॥१३॥ सर्वमेतद्
तंमन्येयन्मांवदसिकेशव ॥ नहितेभगवन्व्यक्तिंविदु
र्देवानदानवाः ॥१४॥ स्वयमेवात्मनात्मानंवेत्थत्वंपुरुषोत्त
म ॥ भूतभावनभूतेशदेवदेवजगत्पते ॥१५॥ वक्तुमर्हस्यशे
षेणादिव्याह्यात्मविभूतयः ॥ याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमां
स्त्वंव्याप्यतिष्ठसि ॥१६॥ कथंविद्यामहंयोगिंस्त्वांसदापरि
चिंतयन् ॥ केषुकेषुचभावेषुचिंत्योसिभगवन्मया ॥१७॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

विस्तरेणात्मनोयोगंविभूतिंचजनार्दन॥भूयःकथयतृप्तिर्हिशृण्वतोनास्तिमेमृतं॥१८॥श्रीभगवानुवाच॥हंततेकथयिष्यामिदिव्याह्यात्मविभूतयः॥प्राधान्यतःकुरुश्रेष्टनास्त्यंतोविस्तरस्यमे॥१९॥अहमात्मागुडाकेशसर्वभूताशयस्थितः॥अहमादिश्चमध्यंचभूतानामंतएवच॥२०॥आदित्यानामहंविष्णुर्ज्योतिषांरविरंशुमान्॥मरीचिर्मरुतामस्मिनक्षत्राणामहंशशी॥२१॥वेदानांसा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मवेद्योस्मिदेवानामस्मिवासवः॥इंद्रियाणांमनश्चास्मि
भूतानामस्मिचेतना॥२२॥रुद्राणांशंकरश्चास्मि वित्तेशोय
क्षरक्षसां॥वसूनांपावकश्चास्मिमेरुः शिखरिणामहं॥२३॥
पुरोधसांचमुख्यंमांविद्धिपार्थबृहस्पतिं॥सेनानीनामहं
स्कंदःसरसामस्मिसागरः॥२४॥महर्षीणांभृगुरहं गिराम
स्म्येकमक्षरं॥यज्ञानांजपयज्ञोस्मिस्थावराणांहिमालयः॥२५॥
अश्वत्थःसर्ववृक्षाणांदेवर्षीणांचनारदः॥गंधर्वाणां

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

चित्ररथः सिद्धानांकपिलोमुनिः॥१५॥ उच्चैःश्रवसमश्वा
नांविद्धिमाममृतोद्भवं॥ऐरावतंगजेंद्राणांनराणांचनरा
धिपं॥१७॥ आयुधानामहंवज्रंधेनूनामस्मिकामधुक्॥
प्रजनश्चास्मिकंदर्पःसर्पाणामस्मिवासुकिः॥१८॥ अनं
तश्चास्मिनागानांवरुणोयादसामहं॥पितॄणामर्यमाम
स्मियमःसंयमतामहं॥१९॥ प्रह्लादश्चास्मिदैत्यानांका
लःकलयतामहं॥मृगाणांचमृगेंद्रोहंवैनतेयश्चपक्षि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

णां ॥ ३० ॥ पवनः पवतामस्मिरामः शस्त्रभृतामहं ॥ झषाणां म
करश्चास्मिस्रोतसामस्मि जाह्नवी ॥ ३१ ॥ सर्गाणामादिरंत
श्चमध्यंचैवाहमर्जुन ॥ अध्यात्मविद्याविद्यानां वादः प्रवद
तामहं ॥ ३२ ॥ अक्षराणामकारोस्मिद्वंद्वः सामासिकस्यच ॥ अह
मेवाक्षयःकालोधाताहं विश्वतोमुखः ॥ ३३ ॥ मृत्युः सर्वहर
श्चाहमुद्भवश्चभविष्यतां ॥ कीर्तिःश्रीर्वाक्चनारीणांस्मृति
र्मेधाधृतिःक्षमा ॥ ३४ ॥ बृहत्सामतथासाम्नांगायत्रीछंद

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सामहं॥मासानांमार्गशीर्षोहमृतूनांकुसुमाकरः॥३५॥द्यू
तंछलयतामस्मितेजस्तेजस्विनामहं॥जयोस्मिव्यवसायो
स्मिसत्त्वंसत्त्ववतामहं॥३६॥श्रीनांवासुदेवोस्मिपाण्डवा
नांधनंजयः॥मुनीनामप्यहंव्यासःकवीनामुशनाकविः॥३७॥
दण्डोदमयतामस्मिनीतिरस्मिजिगीषतां॥मौनंचैवास्मि
गुह्यानांज्ञानंज्ञानवतामहं॥३८॥यच्चापिसर्वभूतानांबी
जंतदहमर्जुन॥नतदस्तिविनायत्स्यान्मयाभूतंचराचरं॥३९॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नांतोस्तिममदिव्यानांविभूतीनांपरंतप॥एषतूद्देशतःप्रो
क्तोविभूतेर्विस्तरोमया॥४०॥यद्यद्विभूतिमत्सत्वंश्रीमद्
र्जितमेववा॥तत्तदेवावगच्छत्वंममतेजोंशसंभवं॥४१॥अथ
वाबहुनैतेनाकिंज्ञानेनतवार्जुन॥विष्टभ्याहमिदंकृत्स्न
मेकांशेनस्थिताजगत्॥४२॥इतिश्रीमगवद्गीतासूपनिष
त्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेविभूति
योगोनामदशमोऽध्यायः॥१०॥अर्जुनउवाच॥मदनुग्रहा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

यपरमंगुह्यमध्यात्मसंज्ञितं॥यत्त्वयोक्तंवचस्तेनमोहो
यंविगतोमम॥१॥भवाप्ययौहिभूतानांश्रुतौविस्तरशोमया॥
त्तः कमलपत्राक्षमाहात्म्यमपिचाव्ययं॥२॥एवमेतद्य
थात्थत्वमात्मानंपरमेश्वरं॥द्रष्टुमिच्छामितेरूपमैश्वरंपु
रुषोत्तम॥३॥मन्यसेयदितच्छक्यंमयाद्रष्टुमितिप्रभो॥यो
गेश्वरततोमेत्वंदर्शयात्मानमव्ययं॥४॥श्रीभगवानुवाच॥
पश्यमेपार्थरूपाणिशतशोथसहस्रशः॥नानाविधानि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

दिव्यानिनानावर्णाकृतीनिच ५ पश्यादित्यान्वसून्रुद्रा
नश्विनौमरुतस्तथा बहून्यदृष्टपूर्वाणिपश्याश्चर्याणिभा
रत ६ इहैकस्थंजगत्कृत्स्नंपश्याद्यसचराचरं ममदेहे
गुडाकेशयच्चान्यद्द्रष्टुमिच्छसि ७ नतुमांशक्यसेद्रष्टुम
नेनैवस्वचक्षुषा दिव्यंददामितेचक्षुःपश्यमेयोगमैश्वरं ८
संजयउवाच एवमुक्कातनोराजन्महायोगेश्वरोहरिः द
र्शयामासपार्थायपरमंरूपमैश्वरं १० अनेकवक्त्रनयन

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मनेकाद्भुतदर्शनं॥ अनेकदिव्याभरणंदिव्यानेकोद्यतायु
धं॥१०॥दिव्यमाल्यांबरधरंदिव्यगंधानुलेपनं॥सर्वाश्चर्यमयं
देवमनंतंविश्वतोमुखं॥११॥दिविसूर्यसहस्रस्यभवेद्युगप
दुत्थिता॥यदिभाःसदृशीसास्याद्भासस्तस्यमहात्मनः॥१२॥
तत्रैकस्थंजगत्कृत्स्नंप्रविभक्तमनेकधा॥अपश्यत्पद्मदेवदे
वस्यशरीरेपाण्डवस्तदा॥१३॥ततःसविस्मयाविष्टोहृष्टरोमा
धनंजयः॥प्रणम्यशिरसादेवंकृतांजलिरभाषत॥१४॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

र्जुन उवाच ॥ पश्यामि देवांस्तव देव देहे सर्वांस्तथा भूत वि
शेषसंघान् ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थमृषींश्च सर्वानु
रगांश्च दिव्यान् ॥१५॥ अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रं पश्यामि त्वां
सर्वतोऽनंतरूपं ॥ नांतं न मध्यं न पुनस्तवादिं पश्यामि विश्वे
श्वर विश्वरूप ॥१६॥ किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च तेजोराशिं
सर्वतो दीप्तिमंतं पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समंताद्दीप्तानल
सार्कद्युतिमप्रमेयं ॥१७॥ त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं त्वमस्य वि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ष्वस्यपरन्निधानं॥त्वमव्ययःशाश्वतधर्मगोप्तासनातन
स्त्वंपुरुषोमतोमे॥१८॥अनादिमध्यांतमनंतवीर्यमनंतबा
हुंशशिसूर्यनेत्रं॥पश्यामित्वांदीप्तहुताशवक्त्रंस्वतेजसा
विश्वमिदंतपंतं॥१९॥द्यावाएथिव्योरिदमंतरंहिव्याप्तत्वये
केनादिशश्चसर्वा॥दृष्ट्वाद्भुतंरूपमुग्रंतवेदंलोकत्रयंप्रव्य
थितंमहात्मन्॥२०॥अमीहित्वांसुरसंघाविशंतिकेचिद्भी
ताःप्राजलयोगृणंति॥स्वस्तीत्युक्त्वामहर्षिसिद्धसंघास्तु॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वंतित्वांस्तुतिभिःपुष्कलाभिः॥२७॥रुद्रादित्यावसवोयेच
साध्याविश्वेऽश्विनौमरुतश्चोष्मपाश्च॥गंधर्वयक्षासुर
सिद्धसंघाःवीक्ष्यंतेत्वांविस्मिताश्चैवसर्वे॥२८॥रूपंमहत्तेव
हुवक्त्रनेत्रंमहाबाहोबहुबाहूरुपादं॥बहूदरंबहुदंष्ट्राक
रालंदृष्ट्वालोकास्त्रयव्यथितास्तथाहं॥२९॥नभःस्पृशंदीप्त
मनेकवर्णंव्यात्माननंदीप्तविशालनेत्रं॥दृष्ट्वाहित्वांप्रव्य
थितांतरात्माधृतिंनविंदामिशमंचविष्णो॥३०॥दंष्ट्राकरा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

लानिचतेमुखानिदृष्ट्वैवकालानलसन्निभानि॥दिशोन
जानेनलभेचशर्मप्रसीदेशजगन्निवास॥२५॥त्वमीच
वांधृतराष्ट्रस्यपुत्राःसर्वेसहैवावनिपालसंघैः॥भीष्मोद्रो
णःसूतपुत्रस्तथासौसहास्मदीयैरपियोधमुख्यैः॥२६॥व
क्त्राणितेत्वरमाणाविशंतिदंष्ट्राकरालानिभयानकानि॥
केचिद्विलग्नादशनांतरेषुसंदृश्यंतेचूर्णितैरुत्तमांगैः॥२७॥
यथानदीनांवहवोंबुवेगाःसमुद्रमेवाभिमुखाद्रवंति॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

धातवामीनरलोकवीराविशंतिवक्त्राण्यभिविज्वलंति॥२८॥
यथाप्रदीप्तंज्वलनंपतंगाविशंतिनाशायसमृद्धवेगाः॥तथै
वनाशायविशंतिलोकास्तवापिवक्त्राणिसमृद्धवेगाः॥२९॥
लेलिह्यसेग्रसमानःसमंताल्लोकान्समग्रान्वदनैर्ज्वलद्भि
र्॥तेजोभिरापूर्यजगत्समग्रंभासस्तवोग्राःप्रतपंतिविष्णो॥३०॥
आख्याहिमेकोभवानुग्ररूपोनमोस्तुतेदेववरप्रसीद॥विज्ञा
तुमिच्छामिभवंतमाद्यंनहिप्रजानामितवप्रवृत्तिं॥३१॥श्री ब

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

॥ ५ ॥

भगवानुवाच ॥ कालोस्मिलोकक्षयकृत्प्रवृद्धो लोकान्स
माहर्तुमिहप्रवृत्तः ॥ ऋतेपित्वांनभविष्यंतिसर्वेयेवस्थि
तप्रत्यनीकेषुयोधाः ॥ २ ॥ तस्मात्त्वमुत्तिष्ठयशोलभस्व
जित्वाशत्रून्भुंक्ष्वराज्यंसमृद्धं ॥ मयैवैतेनिहताःपूर्वमे
वनिमित्तमात्रंभवसव्यसाचिन् ॥ ३ ॥ द्रोणंचभीष्मं
जयद्रथंचकर्णंतथान्यानपियोधवीरान् ॥ मयाहतां
जहिमाव्यथिष्ठायुध्यस्वयेतासिरणेसपत्नान् ॥ ४ ॥ राम ॥

॥ २६ ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संजय उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य कृतांजलिर्वे
पमानः किरीटी ॥ नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं सगद्गदं भी
तभीतः प्रणम्य ॥ २५ ॥ अर्जुन उवाच ॥ स्थाने हृषीके
शतव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ॥ रक्षांसि भीता
नि दिशो द्रवंति सर्वे नमस्यंति च सिद्धसंघाः ॥ २६ ॥ कस्मा
च्च ते न नमेरन्महात्मन्गरीयसे ब्रह्मणोप्यादिकर्त्रे ॥ अ
नंत देवेश जगन्निवास त्वमक्षरं सदसत्तत्परं यत् ॥ २७ ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्वमादिदेवःपुरुषःपुराणस्त्वमस्यविश्वस्यपरंनिधानं॥वे
त्तासिवेद्यंचपरंचधामत्वयाततंविश्वमनंतरूप॥३॥वा
युर्यमोग्निर्वरुणःशशांकःप्रजापतिस्त्वंप्रपितामहश्च॥न
मोनमस्तेस्तुसहस्रकृत्वःपुनश्चभूयोपिनमोनमस्ते॥४॥
नमःपुरस्तादथपृष्ठतस्तेनमोस्तुतेसर्वतएवसर्व॥अनंत
वीर्यामितविक्रमस्त्वंसर्वंसमाप्नोषितोसिसर्वः॥५॥स
खेतिमत्वाप्रसभंयदुक्तंहेकृष्णहेयादवहेसखेति॥अ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

जाननामहिमानंनवेदंमयाप्रमादात्प्रणयेनवापि॥४१॥य
च्चावहासार्थमसत्कृतोसिविहारशय्यासनभोजनेषु॥
एकोथवाप्यच्युततत्समक्षंतत्क्षामयेत्वामहमप्रमेयं॥४२॥
पितासिलोकस्यचराचरस्यत्वमस्यपूज्यश्चगुरुर्गरीयान्॥
नत्वत्समोस्त्यभ्यधिकःकुतोन्योलोकत्रयेप्यप्रतिमप्रभा
वः॥४३॥तस्मात्प्रणम्यप्रणिधायकायंप्रसादयेत्वामहमी
शमीड्यं॥पितेवपुत्रस्यसखेवसख्युःप्रियःप्रियायार्हसिदे

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वसोढुं॥४४॥अदृष्टपूर्वंहृषितोस्मिदृष्ट्वाभयेनचप्रव्यथि
तंमनोमे॥तदेवमेदर्शयदेवरूपंप्रसीददेवेशजगन्निवा
स॥४५॥किरीटिनंगदिनंचक्रहस्तमिच्छामित्वांद्रष्टुमहंत
थैव॥तेनैवरूपेणचतुर्भुजेनसहस्रबाहोभवविश्वमूर्त्ते॥४६॥
श्रीभगवानुवाच॥मयाप्रसन्नेनतवार्जुनेदंरूपंपरंदर्शित
मात्मयोगात्॥तेजोमयंविश्वमनंतमाद्यंयन्मेत्वदन्येनन
दृष्टपूर्वं॥४७॥नवेदयज्ञाध्ययनैर्नदानैर्नचक्रियाभिर्न

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तपोभिरुग्रैः ॥ एवंरूपः शक्य अहंनृलोकेद्रष्टुंत्वदन्येन
कुरुप्रवीर ॥ ४८ ॥ मातेव्यथामाचविमूढभावोदृष्ट्वारूपंघो
रमीदृङ्ममेदं ॥ व्यपेतभीःप्रीतमनाःपुनस्त्वंतदेवमेरूपमि
दंप्रपश्य ॥ ४९ ॥ संजय उवाच ॥ इत्यर्जुनंवासुदेवस्तथोक्त्वा
स्वकंरूपंदर्शयामासभूयः ॥ आश्वासयामासचभीतमेनंभू
त्वापुनःसौम्यवपुर्महात्मा ॥ ५० ॥ अर्जुन उवाच ॥ दृष्ट्वेदंमानु
षंरूपंतवसौम्यंजनार्दन ॥ इदानीमस्मिसंवृत्तःसचेताःप्र

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कृतिंगतः ॥५१॥श्रीभगवानुवाच॥सुदुर्दर्शमिदंरूपंदृष्टवा
नसियन्ममदेवाअप्यस्यरूपस्यनित्यंदर्शनकांक्षिणः ॥५२॥
नाहंवेदैर्नतपसानदानेननचेज्यया॥शक्यएवंविधोद्रष्टुं
दृष्टवानसिमांयथा॥५३॥भक्त्यात्वनन्ययाशक्यअहमेवंवि
धोर्जुन॥ज्ञातुंद्रष्टुंचतत्त्वेनप्रवेष्टुंचपरंतप॥५४॥मत्कर्मकृ
न्मत्परमोमद्भक्तःसंगवर्जितः॥निर्वैरःसर्वभूतेषुयःसमा
मेतिपाण्डव॥५५॥इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मवि ॥राम॥
॥५८॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

द्यायंयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेविश्वरूपदर्शनो
नामैकादशोऽध्यायः ॥११॥ अर्जुन उवाच ॥ एवंसततयुक्ता
येभक्तास्त्वांपर्युपासते ॥ येचाप्यक्षरमव्यक्तं तेषांकेयोग
वित्तमाः ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ मय्यावेश्यमनोयेमांनित्य
युक्ताउपासते ॥ श्रद्धयापरयोपेतास्तेमेयुक्ततमामताः ॥२॥
येत्वक्षरमनिर्देश्यमव्यक्तंपर्युपासते ॥ सर्वत्रगमचिंत्यंच
कूटस्थमचलंध्रुवं ॥३॥ सन्नियम्येंद्रियग्रामंसर्वत्रसमबु

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

द्वयः॥तेप्राप्नुवंतिमामेवसर्वभूतहितेरताः॥४॥क्लेशोधिक
तरस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसां॥अव्यक्ताहिगतिर्दुःखंदेह
वद्भिरवाप्यते॥५॥येतुसर्वाणिकर्माणिमयिसन्न्यस्यमत्पराः॥
अनन्येनैवयोगेनमांध्यायंतउपासते॥६॥तेषामहंसमु
द्धर्तामृत्युसंसारसागरात्॥भवामिनचिरात्पार्थमय्यावेशि
तचेतसां॥७॥मय्येवमनआधत्स्वमयिबुद्धिंनिवेशय॥
निवशिष्यसिमय्येवअतऊर्द्धंनसंशयः॥८॥अथचित्तं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

समाधातुंनशक्नोषिमयिस्थिरं॥ अभ्यासयोगेनततोमामि
च्छाप्तुंधनंजय॥ ९॥ अभ्यासेप्यसमर्थोसिमत्कर्मपरमोभव॥
मदर्थमपिकर्माणिकुर्वन्सिद्धिमवाप्स्यसि॥ १०॥ अथैतदप्य
शक्तोसिकर्तुंमद्योगमाश्रितः॥ सर्वकर्मफलत्यागंततःकु
रुयतात्मवान्॥ ११॥ श्रेयोहिज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाद्ध्यानंवि
शिष्यते॥ ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छांतिरनंतरं॥ १२॥
अद्वेष्टासर्वभूतानांमैत्रःकारुणएवच॥ निर्ममोनिरहंका

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

रःसमदुःखसुखःक्षमी॥१४॥संतुष्टःसततंयोगीयतात्मादृढ
निश्चयः॥मय्यर्पितमनोबुद्धिर्योमद्भक्तःसमेप्रियः॥१४॥य
स्मान्नोद्विजतेलोकोलोकान्नोद्विजतेचयः॥हर्षामर्षभयो
द्वेगैर्मुक्तोयःसचमेप्रियः॥१५॥अनपेक्षःशुचिर्दक्षउदासी
नोगतव्यथः॥सर्वारंभपरित्यागीयोमद्भक्तःसमेप्रियः॥१६॥
योनहृष्यतिनद्वेष्टिनशोचतिनकांक्षति॥शुभाशुभपरि
त्यागीभक्तिमान्यःसमेप्रियः॥१७॥समःशत्रौचमित्रेचतथा॥राम॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मानापमानयोः॥ शीतोष्णसुखदुःखेषुसमःसंगविवर्जितः॥१८॥
तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनीसंतुष्टोयेनकेनचित्॥ अनिकेतःस्थि
रमतिर्भक्तिमान्मेप्रियोनरः॥१९॥ येतुधर्म्यामृतमिदंयथो
क्तंपर्युपासते॥ श्रद्दधानामत्परमाभक्तास्तेतीवमेप्रियाः॥२०॥
इतिश्रीमगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंवादेभक्तियोगोनामद्वादशोऽध्यायः॥१२॥
अर्जुनउवाच॥ प्रकृतिंपुरुषंचैवक्षेत्रंक्षेत्रज्ञमेवच॥ एत

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

इदंतुमिछामिज्ञातंज्ञेयंचकेशव॥१॥श्रीभगवानुवाच॥इ
दंशरीरंकौंतेयक्षेत्रमित्यभिधीयते॥एतद्योवेत्तितंप्राहुःक्षे
त्रज्ञमितितद्विदः॥२॥क्षेत्रज्ञंचापिमांविद्धिसर्वक्षेत्रेषुभार
त॥क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानंयत्तज्ज्ञानंमतंमम॥३॥तत्क्षेत्रंयच्च
यादृक्चयद्विकारियतश्चयत्॥सचयोयत्प्रभावश्चतत्समा
सेनमेशृणु॥४॥ऋषिभिर्बहुधागीतंछंदोभिर्विविधैःपृथ
क्॥ब्रह्मसूत्रपदैश्चैवहेतुमद्भिर्विनिश्चितैः॥५॥महाभूता

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

न्यहंकारोबुद्धिरव्यक्तमेवच॥इंद्रियाणिदशैकंचपंचचें
द्रियगोचराः॥६॥इच्छाद्वेषःसुखंदुःखंसंघातश्चेतनाधृतिः॥
एतत्क्षेत्रंसमासेनसविकारमुदाहृतं॥७॥अमानित्वमदं
भित्वमहिंसाक्षांतिरार्जवं॥आचार्योपासनंशौचंस्थैर्यमा
त्मविनिग्रहः॥८॥इंद्रियार्थेषुवैरा[illegible]ग्यमनहंकारएवच॥ज
न्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनं॥९॥असक्तिरनभि
ष्वंगःपुत्रदारगृहादिषु॥नित्यंचसमचित्तत्वमिष्टानिष्टो

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

पयन्तिषु ॥१०॥ मयिचानन्ययोगेनभक्तिरव्यभिचारिणी ॥ वि
विक्तदेशसेवित्वमरतिर्जनसंसदि ॥११॥ अध्यात्मज्ञाननि
त्यत्वंतत्वज्ञानार्थदर्शनं ॥ एतज्ज्ञानमितिप्रोक्तमज्ञानंयद
तोन्यथा ॥१२॥ ज्ञेयंयत्तत्प्रवक्ष्यामियज्ज्ञात्वामृतमश्नुते ॥ अ
नादिमत्परंब्रह्मनसन्नत्तासदुच्यते ॥१३॥ सर्वतःपाणिपादं
तत्सर्वतोक्षिसिरोमुखं ॥ सर्वतःश्रुतिमाल्लोकेसर्वमावृत्य
तिष्टति ॥१४॥ सर्वेन्द्रियगुणाभासंसर्वेन्द्रियविवर्जितं ॥ अस

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कंसर्वभूतैवनिर्गुणंगुणभोक्तृच ॥१७॥ बहिरंतश्चभूतानां
मचरंचरमेवच ॥ सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयंदूरस्थंचांतिकेचतत् ॥१८॥
अविभक्तंचभूतेषुविभक्तमिवचास्थितं ॥ भूतभर्तृचतज्ज्ञेयं
ग्रसिष्णुप्रभविष्णुच ॥१९॥ ज्योतिषामपितज्ज्योतिस्तमसःपर
मुच्यते ॥ ज्ञानंज्ञेयंज्ञानगम्यंहृदिसर्वस्याधिष्ठितं ॥२०॥ इति
क्षेत्रंतथाज्ञानंज्ञेयंचोक्तंसमासतः ॥ मद्भक्तएतद्विज्ञाय म
द्भावायोपपद्यते ॥२१॥ प्रकृतिंपुरुषंचैवविद्ध्यनादीउभाव

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

पि॥विकारांश्चगुणांश्चैवविद्धिप्रकृतिसंभवान्॥१॥कार्यका
रणकर्तृत्वेहेतुःप्रकृतिरुच्यते॥पुरुषःसुखदुःखानांभोक्तृ
त्वेहेतुरुच्यते॥२॥पुरुषःप्रकृतिस्थोहिभुंक्तेप्रकृतिजान्
गुणान्॥कारणगुणसंगोस्यसदसद्योनिजन्मसु॥३॥उप
द्रष्टानुमंताचभर्त्ताभोक्तामहेश्वरः॥परमात्मेतिचाप्युक्तो
देहेस्मिन्पुरुषःपरः॥४॥यएवंवेत्तिपुरुषंप्रकृतिंचगुणैःस
ह॥सर्वथावर्त्तमानोपिनसभूयोभिजायते॥५॥ध्यानेना

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्मनिपश्यंतिकेचिदात्मानमात्मना॥ अन्येसांख्येनयोगे
नकर्मयोगेनचापरे॥२५॥ अन्येत्वेवमजानंतःश्रुत्वान्येभ्य
उपासते॥तेपिचातितरंत्येवमृत्युंश्रुतिपरायणाः॥२६॥याव
त्संजायतेकिंचित्सत्वंस्थावरजंगमं॥क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगा
न्तद्विद्धिभरतर्षभ॥२७॥समंसर्वेषुभूतेषुतिष्ठंतंपरमेश्व
रं॥विनश्यत्सुविनश्यंतंयःपश्यतिसपश्यति॥२८॥समंप
श्यंहिसर्वत्रसमवस्थितमीश्वरं॥नहिनस्त्यात्मनात्मानं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ततोयातिपरांगतिं॥२९॥प्रकृत्यैवचकर्माणिक्रियमाणानिस
र्वशः॥यःपश्यतितथात्मानमकर्त्तारंसपश्यति॥३०॥यदाभू
तपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति॥ततएवचविस्तारंब्रह्मसं
पद्यतेतदा॥३१॥अनादित्वान्निर्गुणत्वात्परमात्मायमव्ययः॥
शरीरस्थोपिकौंतेयनकरोतिनलिप्यते॥३२॥यथासर्वग
तंसौम्यादाकाशंनोपलिप्यते॥सर्वत्रावस्थितोदेहेतथा
त्मानोपलिप्यते॥३३॥यथाप्रकाशयत्येकःकृत्स्नंलोक

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मिमंरविः॥क्षेत्रंक्षेत्रीतथाकृत्स्नंप्रकाशयतिभारत॥३४॥
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवमंतरंज्ञानचक्षुषा॥भूतप्रकृतिमोक्षंच
येविदुर्यांतितेपरं॥३५॥इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्म
विद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेक्षेत्रक्षेत्रज्ञविभा
गयोगोनामत्रयोदशोऽध्यायः॥१३॥श्रीभगवानुवाचपरं
भूयःप्रवक्ष्यामिज्ञानानांज्ञानमुत्तमं॥यज्ज्ञात्वामुनयःस
र्वेपरांसिद्धिमितोगताः॥१॥इदंज्ञानमुपाश्रित्यममसाध

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मा
र्त्यगीताः॥सर्गेपिनोपजायंतेप्रलयेनव्यथंतिच॥५॥ममयो
निर्महद्ब्रह्मतस्मिन्गर्भंदधाम्यहं॥संभवःसर्वभूतानांत
तोभवतिभारत॥६॥सर्वयोनिषुकौन्तेयमूर्त्तयःसंभवंति
याः॥तासांब्रह्ममहद्योनिरहंबीजप्रदःपिता॥७॥सत्वंरजस्त
मइतिगुणाःप्रकृतिसंभवाः॥निबध्नंतिमहाबाहोदेहेदेहि
नमव्ययं॥८॥तत्रसत्वंनिर्मलत्वात्प्रकाशकमनामयं॥सुख
संगेनबध्नातिज्ञानसंज्ञेनचानघ॥९॥रजोरागात्मकंवि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

द्धितल्लासंगसमुद्भवंतन्निबध्नातिकौंतेयकर्मसंगेनदेहि
नं॥१॥तमस्त्वज्ञानजंविद्धिमोहनंसर्वदेहिनां॥प्रमादाल
स्यनिद्राभिस्तन्निबध्नातिभारत॥२॥सत्वंसुखेसंजयतिरजः
कर्मणिभारत॥ज्ञानमावृत्यतुतमःप्रमादेसंजयत्युत॥३॥
रजस्तमश्चाभिभूयसत्वंभवतिभारत॥रजःसत्वंतमश्चैव
तमःसत्वंरजस्तथा॥४॥सर्वद्वारेषुदेहेस्मिन्प्रकाशउपजा
यते॥ज्ञानंयदातदाविद्याद्विवृद्धंसत्वमित्युत॥५॥लोभःप्र

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वृत्तिरारंभः कर्मणामशमः स्पृहा ॥ रजःस्येतानि जायंतेवि
वृद्धे भरतर्षभ ॥१२॥ अप्रकाशोप्रवृत्तिश्चप्रमादोमोहएवच ॥
तमस्येतानिजायंतेविवृद्धे कुरुनंदन ॥१३॥ यदासत्वप्रवृ
द्धेतुप्रलयंयातिदेहभृत् ॥ तदोत्तमविदांल्लोकानमलां
न्प्रतिपद्यते ॥१४॥ रजसिप्रलयंगत्वाकर्मसंगिषुजायते ॥ त
थाप्रलीनस्तमसिमूढयोनिषुजायते ॥१५॥ कर्मणःसुकृ
तःस्याहुःसात्विकंनिर्मलंफलं ॥ रजसस्तुफलंदुःखमज्ञा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नंतमसःप्रलो॥१७॥सत्वात्संजायतेज्ञानंरजसोलोभएव
च॥प्रमादमोहौतमसोभवतोज्ञानमेवच॥१८॥ऊर्द्धंगच्छं
तिसत्वस्थामध्येतिष्ठंतिराजसाः॥जघन्यगुणवृत्तिस्थाअ
धोगच्छंतितामसाः॥१९॥नान्यंगुणेभ्यःकर्तारंयदाद्रष्टानु
पश्यति॥गुणेभ्यश्चपरंवेत्तिमद्भावंसोधिगच्छति॥२०॥गुणा
नेतानतीत्यत्रीन्देहीदेहसमुद्भवान्॥जन्ममृत्युजरादुः
र्विमुक्तोमृतमश्नुते॥२१॥अर्जुनउवाच॥कैर्लिंगैस्त्रीन्गु

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi.

णानेतानर्जुनोभवतिप्रभो॥ किमाचारःकथंचैतांस्त्रीन्गु
णानतिवर्त्तते॥२१॥श्रीभगवानुवाच॥प्रकाशंचप्रवृत्तिंच
मोहमेवचपाण्डव॥महेष्टिसंप्रवृत्तानिननिवृत्तानिकां
क्षति॥२२॥उदासीनवदासीनोगुणैर्योनविचाल्यते॥गुणा
वर्त्तनइत्येवंयोवतिष्टतिनेंगते॥२३॥समदुःखसुखःस्व
स्थःसमलोष्टाश्मकांचनः॥तुल्यप्रियाप्रियोधीरस्तुल्य
निंदात्मसंस्तुति॥२४॥मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्योमित्र

॥ गीता ॥
॥ ६८ ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

रिपक्षयोः ॥ सर्वारंभपरित्यागीगुणानीतः सउच्यते ॥ २५ ॥ मां
चयोव्यभिचारेणभक्तियोगेनसेवते ॥ सगुणान्समतीत्येता
न्ब्रह्मभूयायकल्पते ॥ २६ ॥ ब्रह्मणोहिप्रतिष्ठाहममृत
स्याव्ययस्यच ॥ शाश्वतस्यचधर्मस्यसुखस्यैकांतिकस्य
च ॥ २७ ॥ इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोग
शास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेगुणत्रयविभागयोगोनामच
तुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ऊर्द्धमूलमधः श

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्वामश्वत्थंप्राहुरव्ययं॥छंदांसियस्यपर्णानियस्तंवेदसवे
दवित्॥१॥अधश्चोर्ध्वंप्रसृतास्तस्यशाखागुणप्रवृद्धाविष
यप्रवालाः॥अधश्चमूलान्यनुसंततानिकर्मानुबंधीनिम
नुष्यलोके॥२॥नरूपमस्येहतथोपलभ्यतेनांतोनचादिं
र्नचिसंप्रतिष्ठा॥अश्वत्थमेनंसुविरूढमूलमसंगशस्त्रेण
दृढेनछित्वा॥३॥ततःपदंतत्परिमार्गितव्यंयस्मिन्गतान
निवर्तंतिभूयः॥तमेवचाद्यंपुरुषंप्रपद्येयतःप्रवृत्तिःप्रसृ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नापुराणि॥४॥निर्मानमोहाजितसंगदोषाअध्यात्मनित्या
विनिवृत्तकामाः॥द्वंद्वैर्विमुक्ताःसुखदुःखसंज्ञैर्गच्छंत्यमू
ढाःपदमव्ययंतत्॥५॥नतद्भासयतेसूर्योनशशांकोनपा
वकः॥यद्गत्वाननिवर्तंतेतद्धामपरमंमम॥६॥ममैवांशो
जीवलोकेजीवभूतःसनातनः॥मनःषष्ठानींद्रियाणिप्रकृ
तिस्थानिकर्षति॥७॥शरीरंयदवाप्नोतियच्चाप्युत्क्रामती
श्वरः॥गृहीत्वैतानिसंयातिवायुर्गंधानिवाशयात्॥८॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्रोत्रंचक्षुःस्पर्शनंचरसनंघ्राणमेवच॥अधिष्ठायमनश्चा
यंविषयानुपसेवते॥८॥उत्क्रामंतंस्थितंवापिभुंजानं
वागुणान्वितं॥विमूढानानुपश्यंतिपश्यंतिज्ञानचक्षु
षा॥१०॥यतंतोयोगिनश्चैनंपश्यंत्यात्मन्यवस्थितं॥यतंतो
प्यकृतात्मानोनैनंपश्यंत्यचेतसः॥११॥यदादित्यगतंतेजो
यंगङ्गासयतेखिलं॥यच्चंद्रमसियच्चाग्नौतत्तेजोविद्धि
मामकं॥१२॥गामाविश्यचभूतानिधारयाम्यहमोजसा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

पुष्णामिचौषधीः सर्वाः सोमोभूत्वारसात्मकः॥१३॥ अहंवै
श्वानरोभूत्वाप्राणिनांदेहमाश्रितः॥प्राणापानसमायुक्तः
पचाम्यन्नंचतुर्विधं॥१४॥सर्वस्यचाहंहृदिसन्निविष्टो
मत्तःस्मृतिर्ज्ञानमपोहनंच॥वेदैश्चसर्वैरहमेववेद्योवेदां
तकृद्वेदविदेवचाहं॥१५॥द्वाविमौपुरुषौलोकेक्षरश्चाक्ष
रएवच॥क्षरःसर्वाणिभूतानिकूटस्थोक्षरउच्यते॥१६॥उ
त्तमःपुरुषस्त्वन्यःपरमात्मेत्युदाहृतः॥योलोकत्रयमा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वाविश्यविभर्त्यव्ययईश्वरः॥१७॥यस्मात्क्षरमतीतोह
मक्षरादपिचोत्तमः॥अतोस्मिलोकेवेदेचप्रथितःपुरुषो
त्तमः॥१८॥योमामेवमसंमूढोजानातिपुरुषोत्तमं॥ससर्व
विद्भजतिमांसर्वभावेनभारत॥१९॥इतिगुह्यतमंशास्त्र
मिदमुक्तंमयानघ॥एतद्बुध्वाबुद्धिमान्स्यात्कृतकृत्यश्चभा
रत॥२०॥इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयो
गशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेपुरुषोत्तमयोगोनामपंचद॥रा॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

षोऽध्यायः ॥ १५ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अभयंसत्वसंशुद्धिर्ज्ञानयो
गव्यवस्थितिः ॥ दानंदमश्चयज्ञश्चस्वाध्यायस्तपआर्जवं ॥ १ ॥
अहिंसासत्यमक्रोधस्त्यागःशांतिरपैशुनं ॥ दयाभूतेष्वलोलु
प्त्वंमार्दवंह्रीरचापलं ॥ २ ॥ तेजःक्षमाधृतिःशौचमद्रोहोना
तिमानिता ॥ भवंतिसंपदंदैवीमभिजातस्यभारत ॥ ३ ॥ दंभो द
र्पोभिमानश्चक्रोधःपारुष्यमेवच ॥ अज्ञानंचाभिजातस्यपा
र्थसंपदमासुरीं ॥ ४ ॥ दैवीसंपद्विमोक्षायनिबंधायासुरीमता

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

माशुचःसंपदंदैवीमभिजातस्यपाण्डव॥५॥द्वौभूतसर्गौलोकेस्मि
न्दैवआसुरएवच॥दैवोविस्तरशःप्रोक्तआसुरंपार्थमेशृणु॥६॥
प्रवृत्तिंचनिवृत्तिंचजनानाविदुरासुराः॥नशौचंनापिचाचारोन
सत्यंतेषुविद्यते॥७॥असत्यमप्रतिष्ठंतेजगदाहुरनीश्वरं॥अपरस्पर
संभूतंकिमन्यत्कामहैतुकं॥८॥एतांदृष्टिमवष्टभ्यनष्टात्मानो
ल्पबुद्धयः॥प्रभवंत्युग्रकर्माणःक्षयायजगतोहिताः॥९॥का
ममाश्रित्यदुःपूरंदंभमानमदान्विताः॥मोहाद्गृहीत्वासद्ग्रा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

हा

न्प्रवर्त्तंतेशुचिव्रताः॥१०॥चिंतामपरिमेयांचप्रलयांतामुपा
श्रिताः॥कामोपभोगपरमाएतावदितिनिश्चयः॥११॥आशा
पाशशतैर्बद्धः कामक्रोधपरायणाः॥ईहंतेकामभोगार्थम
न्यायेनार्थसंचयात्॥१२॥इदमद्यमयालब्धमिदंप्राप्स्येम
नोरथं॥इदमस्तीदमपिमेभविष्यतिपुनर्द्धनं॥असौमयाह
तःशत्रुर्हनिष्येचापरानपि॥ईश्वरोहमहंभोगीसिद्धोहंब
लवान्सुखी॥१४॥आढ्योहजनवानस्मिकोन्योस्तिसदृशो

१३

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मया ॥ यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्य इत्यज्ञानविमोहिताः ॥ १५ ॥
अनेकचित्तविभ्रांता मोहजालसमावृताः ॥ प्रसक्ताः का
मभोगेषु पतंति नरकेऽशुचौ ॥ १६ ॥ आत्मसंभाविता स्तब्धा
धनमानमदान्विताः ॥ यजंते नामयज्ञैस्ते दंभेनाविधि
पूर्वकं ॥ १७ ॥ अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं च संश्रिताः ॥
मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषंतोभ्यसूयकाः ॥ १८ ॥ तानहं द्विष
तः क्रूरान्संसारेषु नराधमान् ॥ क्षिपाम्यजस्रमशुभान ॥ राम ॥
॥ ७२ ॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF-Delhi

सुरीष्वेवयोनिषु॥१९॥ आसुरीयोनिमापन्नामूढाजन्मनि
जन्मनि॥मामप्राप्यैवकौंतेयततोयांत्यधमांगति॥२०॥
त्रिविधंनरकस्येदंद्वारंनाशनमात्मनः॥कामक्रोधस्तथा
लोभस्तस्माद्देतत्त्रयंत्यजेत्॥२१॥एतैर्विमुक्तः कौंतेयतमो
द्वारैस्त्रिभिर्नरः॥आचरत्यात्मनःश्रेयःस्ततोयातिपरांगति॥२२॥
यःशास्त्रविधिमुत्सृज्यवर्त्ततेकामकारतः॥नससिद्धिम
वाप्नोतिनसुखंनपरांगति॥२३॥तस्माच्छास्त्रंप्रमाणंते

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कार्याकार्यव्यवस्थितौ॥ज्ञात्वाशास्त्रविधानोक्तंकर्मकर्तु
मिहार्हसि॥१४॥इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्या
यांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेदैवासुरसंपद्विभागयो
गोनामषोडशोऽध्यायः॥ध्यात्वार्जुनउवाच॥येशास्त्रविधिमु
त्सृज्ययजंतेश्रद्धयान्विताः॥तेषांनिष्ठातुकाकृष्णसत्वमा
होरजस्तमः॥१॥श्रीभगवानुवाच॥त्रिविधंभवतिश्रद्धादेहि
नांसास्वभावजा॥सात्विकीराजसीचैवतामसीचेतितांशृ॥राम॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

णु॥२॥सत्वानुरूपासर्वस्यश्रद्धाभवतिभारत॥श्रद्धामयो
यंपुरुषोयोयच्छ्रद्धासएवसः॥३॥यजंतेसात्विकादेवान्य
क्षरक्षांसिराजसाः॥प्रेतान्भूतगणांश्चान्येयजंतेतामसा
जनाः॥४॥अशास्त्रविहितंघोरंतप्यंतेयेतपोजनाः॥दंभाह
कारसंयुक्ताःकामरागबलान्विताः॥५॥कर्षयंतःशरीरस्थं
भूतग्राममचेतसः॥मांचैवांतःशरीरस्थंतान्विद्ध्यासुरनि
श्चयान्॥६॥आहारस्त्वपिसर्वस्यत्रिविधोभवतिप्रियः॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

यज्ञस्तपस्तथादानंतेषांभेदमिमंशृणु॥७॥आयुःसत्व
बलारोग्यसुखप्रीतिविवर्द्धनाः॥रस्याःस्निग्धास्थिराहृ
द्याआहाराःसात्विकप्रियाः॥८॥कट्वम्ललवणात्युष्णतीक्ष्ण
रूक्षविदाहिनः॥आहाराराजसस्येष्टादुःखशोकामयप्र
दाः॥९॥यातयामंगतरसंपूतिपर्युषितंचयत्॥उच्छिष्टम
पिचामेध्यंभोजनंतामसप्रियं॥१०॥अफलाकांक्षिभिर्य
ज्ञोविधिदृष्टोयइज्यते॥यष्टव्यमेवेतिमनःसमाधायस

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सात्विकम्॥१७॥अभिसंधायतुफलंदंभार्थमपिचैवयत्॥
ईज्यतेभरतश्रेष्ठतंयज्ञंविद्धिराजसम्॥१८॥विधिहीनमसृ
ष्टान्नंमंत्रहीनमदक्षिणम्॥श्रद्धाविरहितंयज्ञंतामसंपरि
चक्षते॥१९॥देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनंशौचमार्जवम्॥ब्रह्मच
र्यमहिंसाचशारीरंतपउच्यते॥२०॥अनुद्वेगकरंवाक्यंस
त्यंप्रियहितंचयत्॥स्वाध्यायाभ्यसनंचैववाङ्मयंतपउच्य
ते॥२१॥मनःप्रसादःसौम्यत्वंमौनमात्मविनिग्रहः॥भावसं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

शुद्धिरित्येतत्तपोमानसमुच्यते ॥१७॥ श्रद्धयापरयातप्तंत
पस्तत्त्रिविधंनरैः ॥ अफलाकांक्षिभिर्युक्तैः सात्विकंपरि
चक्षते ॥१८॥ सत्कारमानपूजार्थंतपोदंभेनचैवयत् ॥ क्रि
यतेतदिहप्रोक्तंराजसंचलमध्रुवं ॥१९॥ मूढग्राहेणात्मनो
यत्पीडयाक्रियतेतपः ॥ परस्योत्सादनार्थंवातत्तामसमुदा
हृतं ॥२०॥ दातव्यमितियद्दानंदीयतेनुपकारिणे ॥ देशेका
लेचपात्रेचतद्दानंसात्विकंस्मृतं ॥२१॥ यत्तुप्रत्युपकारार्थं ॥ राम॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

फलमुद्दिश्यवापुनः॥दीयतेचपरिक्लिष्टंतद्राजसमुदाहृ
तं॥९॥अदेशकालेयद्दानमपात्रेभ्यश्चदीयते॥असत्कृ
तमवज्ञानंतत्तामसमुदाहृतं॥२॥ॐतत्सदितिनिर्देशो
ब्रह्मणस्त्रिविधःस्मृतः॥ब्राह्मणास्तेनवेदाश्चयज्ञाश्चवि
हिताःपुरा॥३॥तस्मादोमित्युदाहृत्ययज्ञदानतपःक्रिया
प्रवर्तंतेविधानोक्ताःसततंब्रह्मवादिनां॥४॥तदित्यन
भिसंधायफलंयज्ञतपःक्रियाः॥दानक्रियाश्चविविधाः

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

क्रियतेमोक्षकांक्षिभिः॥२५॥सद्भावेसाधुभावेचसदित्ये
तत्प्रयुज्यते॥प्रशस्तेकर्मणितथासच्छब्दःपार्थयुज्यते॥२६॥
यज्ञेतपसिदानेचस्थितिःसदितिचोच्यते॥कर्मचैवतद
र्थीयंसदित्येवाभिधीयते॥२७॥अश्रद्धयाहुतंदत्तंतपस्त
प्तंकृतंचयत्॥असदित्युच्यतेपार्थनचतत्प्रेत्यनोइह॥२८॥
इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंवादेत्रिगुणविभागयोगोनामसप्तदशोऽ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ध्यायः ॥१७॥ अर्जुन उवाच ॥ संन्यासस्य महाबाहो तत्त्व
मिच्छामि वेदितुं ॥ त्यागस्य च हृषीकेश पृथक्केशिनिसूदन ॥१॥
श्रीभगवानुवाच ॥ काम्यानां कर्मणां न्यासं संन्यासं क
वयो विदुः ॥ सर्वकर्मफलत्यागं प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः ॥२॥
त्याज्यं दोषवदित्येके कर्म प्राहुर्मनीषिणः ॥ यज्ञदानत
पःकर्म न त्याज्यमिति चापरे ॥३॥ निश्चयं शृणुमे तत्र त्या
गे भरतसत्तम ॥ त्यागो हि पुरुषव्याघ्र त्रिविधः संप्रकीर्तितः ॥४॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

यज्ञदानतपःकर्मनत्याज्यंकर्ममेवतत्॥यज्ञोदानंतप
श्चैवपावनानिमनीषिणां॥५॥एतान्यपितुकर्माणिसं
गंत्यक्त्वाफलानिच॥कर्तव्यानीतिमेपार्थनिश्चितंमतमु
त्तमं॥६॥नियतस्यतुसंन्यासःकर्मणोनोपपद्यते॥मोहा
त्तस्यपरित्यागस्तामसःपरिकीर्तितः॥७॥दुःखमित्येवय
त्कर्मकायक्लेशभयात्त्यजेत्॥सकृत्वाराजसंत्यागंनैव
त्यागफलंलभेत्॥८॥कार्यमित्येवयत्कर्मनियतंक्रिय

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तेर्जुन ॥ संगंत्यक्त्वाफलंचैवसत्यागःसात्विकोमतः ॥ ९ ॥
नद्वेष्ट्यकुशलंकर्मकुशलेनानुषज्जते ॥ त्यागीसत्वसमा
विष्टोमेधावीछिन्नसंशयः ॥ १० ॥ नहिदेहभृताशक्यंत्यक्तुं
कर्माण्यशेषतः ॥ यस्तुकर्मफलत्यागीसत्यागीत्यभिधीयते ॥ ११ ॥
अनिष्टमिष्टं मिश्रंचत्रिविधंकर्मणःफलं ॥ भवत्यत्यागिनां
प्रेत्यनतुसंन्यासिनांक्वचित् ॥ १२ ॥ पंचैतानिमहावाहोका
रणानिनिबोधमे ॥ सांख्येकृतांतेप्रोक्तानिसिद्धयेसर्वकर्म

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

णां ॥१३॥ अधिष्ठानंतथाकर्ताकरणंचपृथग्विधं॥विवि
धाश्चपृथक्चेष्टादैवंचैवात्रपंचमं॥१४॥शरीरवाङ्मनोभि
र्यत्कर्मप्रारभतेनरः॥न्याय्यंवाविपरीतंवापंचैतेतस्यहे
तवः॥१५॥तत्रैवंसतिकर्तारमात्मानंकेवलंतुयः॥पश्य
त्यकृतबुद्धित्वान्नसपश्यतिदुर्मतिः॥१६॥यस्यनाहंकृ
तोभावोबुद्धिर्यस्यनलिप्यते॥हत्वापिसइमाल्लोको
न्नहंतिनानिबध्यते॥१७॥ज्ञानंज्ञेयंपरिज्ञातात्रिविधा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कर्मचोदना॥करणंकर्मकर्तेतित्रिविधःकर्मसंग्रहः॥१८॥
ज्ञानंकर्मचकर्त्ताचत्रिधैवगुणभेदतः॥प्रोच्यतेगुणसं
ख्यानेयथावत्तान्यपि॥१९॥सर्वभूतेषुयेनैकंभा
वमव्ययमीक्षते॥अविभक्तंविभक्तेषुतज्ज्ञानंविद्धिसा
त्विकं॥२०॥पृथक्त्वेनतुयज्ज्ञानंनानाभावान्पृथग्विधा
न्॥वेत्तिसर्वेषुभूतेषुतज्ज्ञानंविद्धिराजसं॥२१॥यत्तुकृत्स्न
वदेकस्मिन्कार्येसक्तमहैतुकं॥अतत्त्वार्थवदल्पंच

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तत्तामसमुदाहृतं॥२३॥नियतंसंगरहितमरागद्वेषतःकृत
तं॥अफलप्रेप्सुनाकर्मयत्तत्सात्विकमुच्यते॥२४॥यत्तु
कामेप्सुनाकर्मसाहंकारेणवापुनः॥क्रियतेबहुलायासंतद्रा
जसमुदाहृतं॥२५॥अनुबंधंक्षयंहिंसामनवेक्ष्यचपौरुषं॥
मोहादारभ्यतेकर्मतत्तामसमुदाहृतं॥२६॥मुक्तसंगोनहं
वादीधृत्युत्साहसमान्वितः॥सिद्ध्यसिद्ध्योर्निर्विकारःकर्ता
सात्विक उच्यते॥२७॥रागीकर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धोहिंसात्मको

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

शुचिः॥ हर्षशोकान्वितः कर्ताराजसः परिकीर्तितः॥ २७॥ अ
युक्तः प्राकृतः स्तब्धः पाठेनैः कृतिकोलसः॥ विषादी दीर्घ
सूत्रीचकर्तानामस उच्यते॥ २८॥ बुद्धेर्भेदं धृतेश्चैवगुण
तस्त्रिविधंशृणु॥ प्रोच्यमानमशेषेणपृथक्त्वेन धनंजय॥ २९॥
प्रवृत्तिंचनिवृत्तिंचकार्याकार्येभयाभये॥ बंधंमोक्षंचया
वेत्तिबुद्धिः सापार्थसात्विकी॥ ३०॥ ययाधर्ममधर्मंचकार्यं
चाकार्यमेवच॥ अयथावत्प्रजानातिबुद्धिः सापार्थराज

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सा॥३१॥अधर्मंधर्ममितियामन्यतेतमसावृता॥सर्वार्थां
ल्विपरीतांश्चबुद्धिंसापार्थतामसी॥३२॥धृत्याययाधारयते
मनःप्राणेंद्रियःक्रियाः॥योगेनाव्यभिचारिण्याधृतिःसापा
र्थसात्विकी॥३३॥ययातुधर्मकामार्थान्धृत्याधारयतेर्जु
न॥प्रसंगेनफलाकांक्षीधृतिःसापार्थराजसी॥३४॥यया
स्वप्नंभयंशोकंविषादंमदमेवच॥नविमुंचतिदुर्मेधाधृ
तिःसापार्थतामसी॥३५॥सुखंत्विदानींत्रिविधंशृणुमेभर॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तर्षभा ॥ त्रभ्यासाद्रमतेयत्रदुःखांतंचनिगच्छति ॥ ३६ ॥ यत्त
दग्रेविषमिवपरिणामेमृतोपमं ॥ तत्सुखंसात्विकंप्रोक्तमा
त्मबुद्धिप्रसादजं ॥ ३७ ॥ विषयेंद्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेमृतोप
मं ॥ परिणामेविषमिवतत्सुखंराजसंस्मृतं ॥ ३८ ॥ यदग्रेचा
नुबंधेचसुखंमोहनमात्मनः ॥ निद्रालस्यप्रमादोत्थंतत्ता
मसमुदाहृतं ॥ ३९ ॥ नतदस्तिपृथिव्यांवादिविदेवेषुवापुनः ॥
सत्वंप्रकृतियैर्मुक्तंयदेभिस्यात्त्रिभिर्गुणैः ॥ ४० ॥ ब्राह्मणक्ष

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्रियविशांशूद्राणांचपरंतप॥कर्माणिप्रविभक्तानिस्वभाव
प्रभवैर्गुणैः॥४१॥शमोदमस्तपःशौचंक्षांतिरार्जवमेवच॥
ज्ञानंविज्ञानमास्तिक्यंब्रह्मकर्मस्वभावजं॥४२॥शौर्यंतेजो
धृतिर्दाक्ष्यंयुद्धेचाप्यपलायनं॥दानमीश्वरभावश्चक्षात्रं
कर्मस्वभावजं॥४३॥कृषिगोरक्ष्यवाणिज्यंवैश्यकर्मस्वभा
वजं॥परिचर्यात्मकंकर्मशूद्रस्यापिस्वभावजं॥४४॥स्वेस्वेक
र्मण्यभिरतःसंसिद्धिंलभतेनरः॥स्वकर्मनिरतःसिद्धिंय

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

दाति

थाविंतत्शृणु ॥४५॥ यतःप्रवृत्तिर्भूतानांयेनसर्वमिदंततं ॥
स्वकर्मणातमभ्यर्च्यसिद्धिंविंदतिमानवः ॥४६॥ श्रेयान्स्वध
र्मोविगुणःपरधर्मात्स्वनुष्ठितात् ॥ स्वभावनियतंकर्मकुर्व
न्नाप्नोतिकिल्विषं ॥४७॥ सहजंकर्मकौंतेयसदोषमपिनत्य
जेत् ॥ सर्वारंभाहिदोषेणधूमेनाग्निरिवावृताः ॥४८॥ असक्त
बुद्धिःसर्वत्रजितात्माविगतस्पृहः ॥ नैःकर्म्यसिद्धिंपरमांसंन्या
सेनाधिगच्छति ॥४९॥ सिद्धिंप्राप्तोयथाब्रह्मतथाप्नोतिनिवो

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

धमे॥समासेनैवकौंतेयनिष्ठाज्ञानस्ययापरा॥५०॥बुद्ध्यावि
शुद्धयायुक्तोधृत्यात्मानंनियम्यच॥शब्दादीन्विषयांस्त्यक्त्वा
रागद्वेषौव्युदस्यच॥५१॥विविक्तसेवीलघ्वाशीयतवाक्काय
मानसः॥ध्यानयोगपरोनित्यंवैराग्यंसमुपाश्रितः॥५२॥अहं
कारंबलंदर्पंकामंक्रोधंपरिग्रहं॥विमुच्यनिर्ममःशांतोब्र
ह्मभूयायकल्पते॥५३॥ब्रह्मभूतःप्रसन्नात्मानशोचतिन
कांक्षति॥समःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेपरां॥५४॥भक्त्या

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मामभिजानातियावान्यश्चास्मितत्वतः॥ ततोमांतत्वतोज्ञात्वा
विशतेतदनंतरं॥५५॥ सर्वकर्माण्यपिसदाकुर्वाणोमद्व्यपाश्र
यः॥ मत्प्रसादवाप्नोतिशाश्वतंपदमव्ययं॥५६॥ चेतसासर्वकर्मा
णिमयिसंन्यस्यमत्परः॥ बुद्धियोगमुपाश्रित्यमच्चित्तःसततंभ
व॥५७॥ मच्चित्तःसर्वदुर्गाणिमत्प्रसादात्तरिष्यसि॥ अथचेत्वम
हंकारान्नश्रोष्यसिविनंक्ष्यसि॥५८॥ यदहंकारमाश्रित्यनयो
त्स्यइतिमन्यसे॥ मिथ्येवव्यवसायस्तेप्रकृतिस्त्वांनियोक्ष्य

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नि॥५९॥स्वभावजेनकौंतेयनिबद्धःस्वेनकर्मणा॥कर्तुंनेच्छ
सियन्मोहात्करिष्यस्यवशोपितत्॥६०॥ईश्वरःसर्वभूतानां
हृद्देशेर्जुनतिष्ठति॥भ्रामयन्सर्वभूतानियंत्रारूढानिमाय
या॥६१॥तमेवशरणंगच्छसर्वभावेनभारत॥तत्प्रसात्परांशां ८४
तिंस्थानंप्राप्स्यसिशाश्वतं॥६२॥इतितेज्ञानमाख्यातंगु
ह्याद्गुह्यतरंमया॥विमृश्यैतदशेषेणयथेच्छसितथाकुरु ६३॥
सर्वगुह्यतमंभूयःशृणुमेपरमंवचः॥इष्टोसिमेदृढमितिः॥राम
८७॥

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ततोवक्ष्यामितेहितं ॥६४॥मन्मनाभवमद्भक्तोमद्याजीमांनमस्कु
रु ॥मामेवैष्यसिसत्यंतेप्रतिजानेप्रियोसिमे ॥६५॥सर्वधर्मान्प
रित्यज्यमामेकंशरणंव्रज ॥अहंत्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामि
माशुचः ॥६६॥इदंतेनातपस्कायनाभक्तायकदाचन ॥नचाशु
श्रूषवेवाच्यंनचमांयोभ्यसूयति ॥६७॥यइमंपरमंगुह्यंमद्भ
क्तेष्वभिधास्यति ॥भक्तिंमयिपरांकृत्वामामेवैष्यत्यसंशयः ॥६८॥
नचतस्मान्मनुष्येषुकश्चिन्मेप्रियकृत्तमः ॥भविनानचमेत

प

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्मादन्यःप्रियतरोभुवि॥६९॥अध्येष्यतेचयइमंधर्म्यसंवादमा
वयोः॥ज्ञानयज्ञेनतेनाहमिष्टःस्यामितिमेमतिः॥७०॥श्रद्धा
वाननसूयश्चशृणुयादपियोनरः॥सोपिमुक्तःशुभाल्लोका
न्प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणां॥७१॥कच्चिदेतत्श्रुतंपार्थत्वयैकाग्रे
णचेतसा॥कच्चिदज्ञानसंमोहःप्रनष्टस्तेधनंजय॥७२॥अर्जु
नउवाच॥नष्टोमोहःस्मृतिर्लब्ध्वात्वत्प्रासादान्मयाच्युत॥स्थितो
स्मिगतसंदेहःकरिष्येवचनंतव॥७३॥संजयउवाच॥इत्यहंवा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सुदेवस्यपार्थस्यचमहात्मनः॥ संवादमिममश्रौषमद्भुतंरो
महर्षणां॥ ७॥ व्यासप्रसादात्श्रुतवानेतद्गुह्यमहंपरं॥ योगं
योगेश्वरात्कृष्णात्साक्षात्कथयतःपरं॥ ७५॥ राजन्संस्मृत्य
संस्मृत्यसंवादमिममद्भुतं॥ केशवार्जुनयोःपुण्यंहृष्यामि
चमुहुर्मुहुः॥ ७६॥ तच्चसंस्मृत्यसंस्मृत्यरूपमत्यद्भुतंहरेः॥
विस्मयोमेमहान्राजन्हृष्यामिचपुनःपुनः॥ ७७॥ यत्रयोगे
श्वरःकृष्णोयत्रपार्थोधनुर्द्धरः॥ तत्रश्रीर्विजयोभूतिर्ध्रुवा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नीतिर्मतिर्मम ॥ इतिश्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्र
ह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेमोक्षसंन्या
सयोगोनामाष्टादशोऽध्यायः ॥ समाप्तोयंग्रंथः श्रीराम

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

This PDF you are browsing is in a series of several scanned documents containing the personal colleciton of Jagannath Bhattarai ji from Kathmandu, Nepal.

CV:

Jagannath Bhattarai
Date of Birth: 31 December 1960
Place of Birth: Kathmandu, Nepal
Address: Nagarjun (Ramkot), Kathmandu

Educational Qualifications
Bachelor of Science (B.Sc.) – Major in Biology
Master's Degree – Sociology & Anthropology
Shastri (Ongoing) – Balmiki Vidyapeeth

Professional Experience
Government School Teacher (Madhyamik Pratham Shreni)
Taught at Secondary Level (Madhyamik)
Taught at Higher Secondary Level (Uchcha Madhyamik)
Served as Head Teacher
Led academic and administrative development
Strengthened institutional performance and student outcomes

Areas of Interest
Sanskrit Vyakaran
Spiritual & Philosophical Studies
Educational Leadership

Digitization by eGangotri Trust
Funding by MIDF, New Delhi